

LEKGOTLA LA MAEMO A TSHUPATLOTLO

MAEMO A GRAP A

BOFOKODI BA MATLOTLO A HLAHISANG

TJHELETE

(GRAP 26)

Kananelo

Maemo ana a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso, GRAP (Standard of Generally Recognised Accounting Practice, GRAP) a nkuwe haholoholo ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle, IPSAS (International Public Sector Accounting Standard, IPSAS) a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete (Impairment of Non-cash-generating Assets) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle, IPSASB (International Public Sector Accounting Standards Board, IPSASB) a Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente (International Federation of Accountants). Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente (IFAC) e thehilwe ka 1977 ka maikemisetso a yona a ho ntshetsa pele le ho ntlafatsa porofeshene ka maemo a nang le kutlwano. IPSASB e nehelane ka setheo se akaretsang sa di-IPSAS, se tla sebediswa ho hlahisa Maemo a GRAP (Standards of GRAP) a kamoso. Dikarolo tsa IPSAS tsa Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete a hlahisitswe Maemong ana a GRAP ka tumello ya IPSASB.

Mongolo o dumelletsweng wa di-IPSAS ke o phatlaladitsweng ke IFAC ka leleme la Senyesemane. Di-IPSAS di fuperwe Bukaneng ya Thuso ya IFAC ya Diphatlalatso tsa Matjhaba tsa Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle (International Public Sector Accounting Pronouncements) mme di fumaneha ho tswa ho:

Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente

545 Fifth Avenue, 14th Floor

New York, New York 10017 USA

Inthanete: <http://www.ifac.org>

Ditokelo tsa ho kopitsa ho di-IPSAS, ditokomane tse kopang maikutlo le diphatlalatso tse ding tsa IPSASB ke tsa IFAC mme dipehelo le maemo a amehang a lokela ho latelwa.

Ditokelo tsa ho kopitsa © 2016 ka Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Accounting Standards Board)

Ditokelo tsohle di baballetswe. Ha ho karolo le ha e ka ba efe ya phatlalatso ena e ka hlahiswang botjha, ya bolokwa hore e tle e fumanwe hape, kapa ya fetisetwa pele ka tsela efe kapa efe kapa mokgwa le ha e ka ba ofe, wa eleketeroniki, wa metjhini, wa kopitso ya foto, wa kgatiso, kapa o mong, ka ntle le ho fumana pele tumello ya Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo.

Tumello ya ho hlahisa botjha dikarolo tse mmalwa phatlalatsong ena ha e atise ho hanelwa.

DIKAHARE

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete

	Ditemana
Selelekela	
Sepheo	.01
Kakaretso	.02 - .09
Ditlhaloso	.10 - .18
Matlotlo a hlahisang tjhelete le matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete	.11 - .16
Phokotso ya boleng	.17
Bofokodi	.18
Ho hlwaya letlotlo le ka bang le bofokodi	.19 - .29
Ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape.	30 - .69
Ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo le sa ameheng le nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang.	.36
Boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso	.37 - .41
Boleng ba tshebediso	.42 - .44
Motheo wa ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso	.45 - .50
Pokello ya ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso	.51 - .65
Phallo ya kamoso ya mofuta wa tjhelete wa matjhaba	.66
Sekgahla sa theolelo	.67 - .69
Kananelo le tekanyo ya tahlehelo ya bofokodi ba letlotlo ka leng	.70 - .75
Dikarolo tse hlahisang tjhelete	.76 - .97
Ho hlwaya karolo e hlahisang tjhelete eo setheo e leng sa yona	.77 - .84
Bokalo bo ka pholoswang le bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete	.85 - .90
Tahlehelo ya bofokodi ya karolo e hlahisang tjhelete	.91 - .97
Ho kgutliswa ha tahlehelo ya bofokodi	.98 - .113
Ho kgutliswa ha tahlehelo ya bofokodi ya letlotlo ka leng	.107 - .111
Ho kgutliswa ha tahlehelo ya bofokodi ya karolo e hlahisang tjhelete	.112 - .113
Thehobotjha ya matlotlo	.112 - .113

GRAP 26

Tsebahatso	.116 - .126
Tsebahatso ya ditekanyo tse sebedisetswang ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape ba matlotlo a hlahisang tjhelete a fupereng matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang.	.124 - .126
Diphumantsho tsa nakwana	.127 - .128
Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP	.127
Ditokiso tsa Maemo a GRAP	.128
Letsatsi le qalang	.129 - .130
Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP	.129
Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP	.130
Sehlomathiso sa A: Tjhate ya Phallo ya ho fumana tahlehelo ya bofokodi ya matlotlo a hlahisang tjhelete le dikarolo tse hlahisang tjhelete	
Sehlomathiso sa B: Matlotlo a bomong a dikarolo tse hlahisang tjhelete (di-CGU)	
Motheo wa diphetho	
Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete (Pherekong 2008)	

BOFOKODI BA MATLOTLO A HLAHISANG TJHELETE

Maemo ana a phatlaladitswe la pele ke Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ka Hlakubele 2009. Ho tloha nakong eo, a lokisitswe ka:

- Ditokiso tse latetseng kamora dipoeletso tsa GRAP 100 Dikgwebo tse Rekisitsweng (Discontinued Operations) ka 2013.
- Dintlafatso (Improvements) tsa Maemo a GRAP, tse phatlaladitsweng ke Lekgotla ka Pudungwana 2013.
- Ditokiso tse latetseng ha Maemo a GRAP a latelang a kena tshebetsong:
 - GRAP 105 Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang (Transfers of Functions Between Entities Under Common Control)
 - GRAP 106 Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang (Transfers of Functions Between Entities Not Under Common Control)
 - GRAP 107 Dikgwebonyalano (Mergers)

Kopi e tshwauweng ya dintlafatso tse entsweng ho GRAP 26 e le karolo ya porojeke ya Dintlafatso (2013) le ditokiso tse latetseng ho GRAP 105, 106 le 107 e a fumaneha webesaeteng.

Selelekela

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso

Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ho latela Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999, PFMA (Public Finance Management Act, Act No. 1 of 1999, PFMA), jwalo ka ha o lokisitswe, le laelwa ho hlahisa tshebetso ya tshupatlotlo e ananetsweng ka kakaretso e tsejwang ka hore ke Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso (GRAP).

Lekgotla le tlamehile ho hlahisa GRAP bakeng sa:

- (a) mafapha (ho kenyelletswa dikarolo tsa naha le porofentshe le mmuso);
- (b) ditheo tsa setjhaba;
- (c) ditheo tse hwebang (jwalo ka ha ho hlaloswa ho PFMA);
- (d) diinstitijushene tsa molaotheo;
- (e) bomasepala le makgotla, dikhomishene, dikhamphani, dikoporasi, matlole kapa ditheo tse ding tseo e leng tsa bomasepala le ho laolwa ke bona; le
- (f) Palamente le diketsamelao tsa diporofentshe.

Tsena tse ka hodimo ka kakaretso di bitswa "ditheo".

Lekgotla le dumelletse phethahatso ya Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete (di-IFRS) (International Financial Reporting Standards) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo (International Accounting Standards Board) bakeng sa:

GRAP 26

- (a) ditheo tsa bohle tse fihlellang ditekanyetso tse boletsweng ho Taelo ya 12 ka Kgetho ya Ditheo tsa Bohle ya Moralo o Tshwanetseng wa Tlaleho (Appropriate Reporting Framework); le
- (b) ditheo tse leng tsa dife kapa dife tsa ditheo tsena mme di laolwa ke tsona.

Dipehelo tsa tjhelete di lokela ho hlaloswa e le tse latelang Maemo a GRAP feela ha di latela le ditaelo tsohle tsa Maemo a GRAP a amehang le Ditlhakisetso (Interpretations) le ha e ka ba dife tse amehang tsa Maemo a GRAP.

Bofokodi bofe kapa bofe ba ho tshwaneleha ha Maemo kapa Ditlhakisetso tse boletsweng bo hlakiswa Maamong kapa Ditlhakisetso tse tsa Maemo a GRAP.

Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete a hlalositse ditemaneng tsa .01 ho isa ho .130. Ditemana tsohle tse Maamong ana a GRAP di a lekana ka matla. Selelekeleng sa sehlomathiso ka seng ho qoqwa ka maemo le matla a dihlomathiso. Maemo ana a lokela ho utlwisiswa ka moelelo wa morero wa ona, motheo wa ona bakeng sa diphetho haeba ho tshwaneleha, Selelekela sa Maemo a GRAP, Selelekela sa Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le Moralo wa Tlhophiso le Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements).

Maemo a GRAP le ona a lokela ho balwa hammoho le ditaelo le ha e ka ba dife tse phatlaladitsweng ke Lekgotla di laela diphumantsho tsa nakwana, ekasitana le melawana efe kapa efe e neuweng ke Letona la tsa Ditjhelete mabapi le matsatsi a ho qala a Maemo a GRAP, a phatlaladitsweng Koranteng ya Mmuso (Government Gazette).

Sesupo se ka etswa mona ho Maemo a GRAP a so kang a newa nakong ya ho phatlalatswa ha Maemo ana. Sena se etswa ho qoba ho tshwanela ho fetola Maemo a seng a neuwe ha Maemo a mang a phatlalatswa hamorao. Temana ya .11 ya Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso (Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors) e nehelana ka motheo wa ho kgetha le ho phethahatsa dipholisi tsa tshupatlotlo ha ho se na tataiso e totobetse.

Sepheo

- .01 Morero wa Maemo ana ke ho laela mekgwatshebetso eo setheo se e sebedisang ho fumana hore na letlotlo le hlahisang tjhelete le na le bofokodi le ho netefatsa hore ditahlehelo tsa bofokodi di a ananelwa. Maemo a boetse a totobatsa hore na setheo se tla busetsa tahlehelo ya bofokodi neng le ho laela ditsebahatso.

Kakaretso

- .02 ***Setheo se hlophisang le ho tlaleha ka dipehelo tsa tjhelete tlasa mokgwa wa pokello wa tshupatlotlo se tla sebedisa Maemo ana ho arabella bofokodi ba matlotlo a hlahisang tjhelete, ntle le:***

- (a) ***direkiswaang (bona Maemo a GRAP a Direkiswaang (Inventories));***
- (b) ***matlotlo a hlahang ho dikonteraka tsa kaho (bona Maemo a GRAP a Dikonteraka tsa Kaho (Construction Contracts));***
- (c) ***matlotlo a tjhelete a leng kakaretsong ya Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete (Financial Instruments);***
- (d) ***thepa ya matsete e lekannngwang ka boleng bo kgotsofatsang (bona Maemo a GRAP a Thepa ya Matsete (Investment Property));***
- (e) ***matlotlo a lekgetho a tla lefuwa hamorao (bona Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo (International Accounting Standard)) a Makgetho la Lekenno (Income Taxes)).***
- (f) ***matlotlo a hlahiswaang ke menyetla ya baselebetsi (bona Maemo a GRAP a Menyetla ya Basebeletsu (Employee Benefits)).***
- (g) ***matlotlo a phelang a amanang le mesebetsi ya tsa temo a lekannngwang ka boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso (bona Maemo a GRAP a Tsa Temo (Agriculture));***
- (h) ***ditjeho tsa kgapo tse tjetjhisitsweng, le matlotlo a sa ameheng, a hlahang ho ditokelo tsa konteraka tsa monehi tlasa dikonteraka tsa inshorentshe kakaretsong ya Maemo a Matjhaba a Tlaleho ka Tjhelete a Dikonteraka tsa Inshorentshe (Insurance Contracts); le***
- (i) ***matlotlo a mang a hlahisang tjhelete ao bakeng sa ona ditlhoko tsa tshupatlotlo bakeng sa bofokodi di kenyelletswang ho Maemo a mang a GRAP.***

- .03 ***Ditheo tse tsamaisang matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete, jwalo ka ha a hlaloswa temaneng ya .10, a tla sebedisa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete (Impairment of Non-cash-generating Assets) matlotlong ao. Ditheo tse tshwerang matlotlo a hlahisang tjhelete di tla sebedisa ditlhoko tsa Maemo ana matlotlong a hlahisang tjhelete.***

- .04 Maemo ana ha a tshwanela ho direkiswaang le matlotlo a hlahisang tjhelete a hlahang ho dikonteraka tsa kaho, hobane Matlotlo a GRAP a teng jwale a sebediswaang matlotlong ana a fupere ditlhoko tsa ho ananela le ho lekanya matlotlo a jwalo (sheba Maemo a GRAP a Direkiswaang le a Dikonteraka tsa Kaho). Maemo ana ha a sebetse ho matlotlo a lekgetho a tjetjhisitsweng

GRAP 26

(bona Maemo a Matjhaba a Tshupatlolo), matlotlo a amanang le menyetla ya basebeletsi (sheba Maemo a GRAP a Menyetla ya Basebeletsi), kapa ditjeho tsa kgapo tse tshetjhisitsweng le matlotlo a sa ameheng a hlahang ho ditokelo tsa konteraka tsa mong'a inshorentshe tlasa konteraka ya inshorentshe (sheba Maemo a Matjhaba a Tlaleho ka Tjhelete a tshwanelehileng). Ho feta moo, Maemo ana ha a sebetse ho matlotlo a phelang a amanang le mesebetsi ya tsa temo e lekanngwang ka boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso. Maemo a GRAP a tshwanelehileng a tobaneng le matlotlo a jwalo a fupere ditlhoko tsa tekanyo.

.05 Maemo ana ha a sebetse ho matlotlo a tjhelete a kenyelletsweng kakaretso ya Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete. Bofokodi ba matlotlo ana ho qoqwa ka bona Maemong ao.

.06 Maemo ana ha a laele phethahatso ya teko ya bofokodi ho thepa ya matsete e nkwang ka boleng bo kgotsofatsang ho latela Maemo a GRAP a Thepa ya Matsete. Tlasa mohlala wa boleng bo kgotsofatsang Maemong a GRAP a Thepa ya Matsete, thepa ya matsete e nkwang ka boleng bo kgotsofatsang nakong e nngwe le e nngwe ya tlaleho, mme bofokodi le ha e ka ba bofe bo tla tsotellwa ha ho etswa tekanyo.

.07 Matsete ho:

- (a) ditheo tse laolwang, jwalo ka ha di hlaloswa Maemong a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng (Consolidated and Separate Financial Statements);
- (b) balekane, jwalo ka ha ho hlaloswa Maemong a GRAP a Matsete ho Balekane (Investments in Associates); le
- (c) dikgwebo tsa boiteko bo kopanetsweng, jwalo ka ha ho hlaloswa ho Maemo a GRAP a Dikarolo ho Dikgwebo tsa Boiteko bo Kopanetsweng (Interests in Joint Ventures);

ke matlotlo a tjhelete a sa kenyelletsweng kakaretso ya Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete. Moo matsete a jwalo a leng ka sebopeho sa matlotlo a hlahisang tjhelete, ho qoqwa ka ona tlasa Maemo ana. Moo matlotlo ana e leng matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete, ho qoqwa ka ona tlasa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete.

.08 Maemo ana a sebetse ho thepa, polante le sesebediswa, matlotlo a sa ameheng le matlotlo a lefa a hlahisang tjhelete a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa (Property, Plant and Equipment), Matlotlo a sa Ameheng (Intangible Assets) le Matlotlo a Lefa (Heritage Assets). Boleng bo kgotsofatsang bakeng sa matlotlo ana ha bo laelwe nakong ka nngwe ya tlaleho empa bo laolwa ke makgetlo a diphetoho tsa boleng bo kgotsofatsang ho tloha nakong e itseng ya tlaleho ho ya ho e latelang. Ka hoo, nakong ka nngwe ya tlaleho, setheo se hloka ho lekola hore na ho na le sesupo sa hore boleng ba letlotlo bo ka ba le bofokodi ho tloha nakong e fetileng ya tekanyobotjha.

.09 Mofetisi ya nang le letlotlo le hlahisang kheshe kapa karolo e hlahisang kheshe e tla tlohelwa ha ho fetiswa mesebetsi pakeng tsa ditheo tse tlasa bolaodi bo tshwanang (sheba Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi

Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang), le ho kopanngwa ha ditheo tse nang le letlotlo le hlahisang tjehelete kapa karolo e hlahisang kheshe e tla fetiswa ha ho ba le kgwebonyalano (sheba Maemo a GRAP a Dikgwebonyalano), o tla sebedisa ditheo Maamong ana ho fihlela ka letsatsi la phetiso kapa la nyalano.

Ditlhaloso

.10 Mareo a latelang a sebediswa Maamong ana ka meeelo e boletsweng:

Matlotlo a hlahisang tjehelete ke matlotlo a tsamaiswang ka morero wa ho hlahisa poello ya kgwebo.

Karolo e hlahisang tjehelete ke sehlopha sa matlotlo se senyane haholo se ka tsejwang se tsamaiswang ka morero wa ho hlahisa poello ya kgwebo e hlahisang phallo ya tjehelete e kenang e hlahang ho tshebediso e tswellang, ao boholo ba ona a sa itshetlehang ho phallo ya tjehelete e kenang ho tswa ho matlotlo a mang kapa dihlopha tse ding tsa matlotlo.

Ditjeho tsa thekiso ka maemo ke ditjeho tsa keketso tse amanngwang ka ho otloloha le thekiso ya letlotlo, ho sa kenyelletswe ditjeho tsa thuso ya tjehelete le ditshenyehelo tsa lekgetho la lekeno.

Boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso ke bokalo bo ka fumanehang ho thekiso ya letlotlo phapanyetsanong ya ditho tse ikemetseng pakeng tsa ditho tse nang le tsebo le thahasello, ho tloswa ditjeho tsa thekiso ka maemo.

Bofokodi ke tahlehelo ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ya letlotlo, e le keketso ho kananelo ya maano ya tahlehelo ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ka mokgwa wa phokotso ya boleng.

Tahlehelo ya bofokodi ba letlotlo le hlahisang tjehelete ke bokalo boo ka bona bokalo ba nnete ba letlotlo bo fetang bokalo ba letlotlo bo ka fumanehang hape.

Matlotlo ao e seng a hlahiseng tjehelete ke matlotlo ao e seng ona a hlahisang tjehelete.

Bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo kapa karolo e hlahisang tjehelete ke se ka hodimo pakeng tsa boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso le boleng ba lona ba tshebediso.

Boleng ba tshebediso ba letlotlo le hlahisang tjehelete ke boleng ba iwale ba phallo ya tjehelete e lekantsweng ya kamoso e lebelletsweng ho fumanwa ho tswa ho tshebediso e tswellang ya letlotlo le ho tswa ho thekiso ya lona qetellong ya nako ya lona ya tshebetso.

Mareo a hlahositsweng Maamong a mang a GRAP a sebediswa Maamong ana ka meeelo e tshwanang le e neuweng Maamong ao a mang.

Matlotlo a hlahisang tjehelete le matlotlo ao e seng a hlahisang tjehelete

.11 Le hoja boholo ba ditheo ka tlwaelo bo nka phaello ya ditshebeletso e le morero wa tsona, botsamaisi bo ka inahanela ka ho hapa le ho tsamaisa

GRAP 26

matlotlo ho hlahisa poello ya kgwebo. Matlotlo a mang a ka tsamaiswa feela jwalo ka matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete, ha a mang a ka tsamaiswa jwalo ka matlotlo a hlahisang tjhelete a hlahisang poello ya kgwebo.

- .12 Matlotlo a hlahisang tjhelete ke matlotlo a tsamaiswang ka morero wa ho hlahisa poello ya kgwebo. Letlotlo le hlahisa poello ya kgwebo ha le sebediswa ka mokgwa o kgemang le o amohetsweng ke setheo se sekamelang ho phaello. Tsamaiso ya letlotlo hore le hlahise "poello ya kgwebo" ho bontsha hore setheo se ikemiseditse ho hlahisa phallo ya tjhelete e kenang e posethifi ka letlotlo (kapa ka karolo e hlahisang tjhelete eo letlotlo le leng karolo ya yona) le ho una poello ya kgwebo e bontshang kotsi e leng teng tsamaisong ya letlotlo. Letlotlo le ka tsamaiswa ka morero wa ho hlahisa poello ya kgwebo le hoja le sa fihlelle morero oo nakong e itseng ya tlaleho. Ka ho le leng, letlotlo le ka ba leo e seng le hlahisang tjhelete le hoja le sa lahlehelwe ke tjhelete le sa be le masalla kapa le hlahisa poello ya kgwebo nakong e itseng ya tlaleho. Ntle le ha ho boletswe ka mokgwa o mong, ha ho buuwa ka "letlotlo" kapa "matlotlo" ditemaneng tse latelang tsa Maemo ana, ho buuwa ka "(le)matlotlo (le)a hlahisang tjhelete".
- .13 Ho na le maemo a mmalwa ao ho ona ditheo di ka tsamaisang matlotlo a itseng ka morero wa ho hlahisa poello ya kgwebo, le hoja boholo ba matlotlo bo sa tsamaiswe ka morero ona. Mohlala, sepetelele se ka sebedisa mohaho bakeng sa bakudi ba lefang. Matlotlo a hlahisang tjhelete a setheo a ka sebetsa ka ho ikemela papisong le a mang ao e seng a hlahisang tjhelete a setheo.
- .14 Maemong a mang, letlotlo le ka hlahisa phallo ya tjhelete le hoja le tsamaisetswa merero ya phaello ya ditshebeletso. Mohlala, polante ya moo ho lahlelwang dithole e tsamaiswa ho etsa bonnete ba ho lahla dithole ka mokgwa o bolokehileng wa dithole tsa bongaka tse hlahiswang ke dipetlele tse laolwang ke mmuso, empa polante hape e sebetsana le karolo e nyane ya dithole tsa bongaka tse hlahiswang ke dipetlele tse ding tsa poraefete moralong o lefang. Tshebetso ka dithole tsa bongaka tse tswang dipetlele tsa poraefete e hlaha ka tshohanyetso mesebetsing e meng ya polante, mme matlotlo a hlahisang phallo ya tjhelete ha a kgone ho arohanngwa le matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete.
- .15 Maemong a mang, letlotlo le ka hlahisa phallo ya tjhelete mme hape le tsamaisetswe mabaka ao e seng a ho hlahisa tjhelete. Mohlala, sepetelele sa bohle se na le diphaposi tse leshome tsa bakudi, tse robong di tsamaisetswa bakudi ba lefang ho ya ka kgwebo, mme e nngwe e setseng e tsamaisetswa bakudi ba sa lefeng. Bakudi ba tswang diphaposing tseo ka bobedi ba sebedisa mmoho dibaka tse ding tsa sepetelele (mohlala, dibaka tsa ho oporeita). Ka moo setheo se tsamaiswang ke morero wa ho fana ka poello ya kgwebo ho lokela ho shebisiswe ho bona hore na setheo se lokela ho sebedisa diphumantsho tsa Maemo ana kapa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete. Jwalo ka mohlaleng ona, haeba karolo eo e seng e hlahisang tjhelete e le karolo e nyane ya tlhophiso ka kakaretso, setheo se sebedisa Maemo ana bakeng sa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete.
- .16 Dinakong tse ding, ho ka etsahala ho sa totobala hore na morero wa ho tsamaisa letlotlo ke ho hlahisa poello ya kgwebo. Dinakong tse jwalo, ho a hlokeha ho hlahloba bohlokwa ba phallo ya tjhelete. Ho ka ba boima ho

fumana hore na e ka ba boholo boo ka bona letlotlo le hlahisang phallo ya tjhelete bo boholo haholo hoo ho sebediswang Maemo ana bakeng sa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete. Tjhadimo e a hlokeha ho fumana hore ke Maemo afe a tla sebediswa. Setheo se ntshetsa pele ditekanyetso hore se tle se kgone ho phethahatsa tjhadimo eo ka tsela e sa fetoheng ho latela tlhaloso ya matlotlo a hlahisang tjhelete le matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete le ka tataiso e amehang e ho ditemana tsa .11 ho isa ho .15. Temana ya .116 e laela setheo ho tsebahatsa ditekanyetso tse sebedisitsweng ha ho etswa kahlolo. Le ha ho le jwalo, ha ho nkwa hore morero o akaretsang wa ditheo tse ngata, kgopolo ke hore matlotlo ke ao e seng a hlahisang tjhelete maemong ana mme, ka hoo, Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete a tla sebetsa.

Phokotso ya boleng

- .17 Phokotso ya boleng le phokotso ya boleng butle ke kabo e sa fetoheng ya bokalo ba phokotso ya boleng ba letlotlo nakong ya tshebetso ya lona. Maemong a letlotlo le sa amehang, lereho "phokotso ya boleng butle" ka kakaretso le sebediswa bakeng sa "phokotso ya boleng". Mareo ka bobedi a na le meeelo e tshwanang.

Bofokodi

- .18 Maemo ana a hlalosa "bofokodi" ka hore ke tahlehelo ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ya letlotlo, e le keketso ho kananelo ya maano ya tahlehelo ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ya setheo ka lebaka la phokotso ya boleng. Ka hoo, bofokodi ba letlotlo le hlahisang tjhelete bo bontsha phokotso ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng e fuperweng ke setheo gi setheo see laolang. Mohlala, setheo se ka ba le sebaka sa ho paka makoloi a masepala seo nakong ya jwale se sebediswang ka mothamo wa 25 diperesente feela. Se boloketswe merero ya moruo mme botsamaisi bo lekantse hore se hlahisa sekgahla sa poello sa kgwebo ha tshebediso e le boemong ba mothamo ba 75 diperesente kapa ho feta. Phokotseho ya tshebediso ha e so tsamaisane le keketso e matla ya ditefiso tsa ho paka. Letlotlo le nkwa le na le bofokodi hobane bokalo ba lona ba nnete bo feta bokalo ba lona bo ka fumanehang hape.

Ho hlwaya letlotlo le ka bang le bofokodi

- .19 Letlotlo le na le bofokodi ha bokalo ba lona ba nnete bo feta bokalo ba lona bo ka fumanehang hape. Ditemana tsa .23 ho isa ho .25 di hlalosa dipontsho tse itseng tsa hore tahlehelo tahlehelo ya bofokodi ho ka etsahala e bile teng. Haeba ho na le e nngwe ya ditshupo tsena, setheo se laelwa ho etsa tekanyo e hlwahlwa ya bokalo bo ka fumanehang hape. Ntle le ho maemo a hlalositsweng seratswaneng sa .21, Maemo ana ha a laele hore setheo se etse tekanyo e hlwahlwa ya bokalo bo ka fumanehang hape haeba ho se na sesupo sa tahlehelo ya bofokodi nakong ya jwale.
- .20 ***Nakong ka nngwe ya tlaleho, setheo se tla lekola hore na ho na le sesupo sa hore letlotlo ho ka etsahala le na le bofokodi. Haeba ho na le sesupo se jwalo, setheo se tla lekanya bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo.***

- .21** *Ho sa tsotellwe hore na ho na le sesupo sa bofokodi, setheo hape se tla leka letlotlo le sa ameheng la nako ya tshebetso e sa tiiswang kapa letlotlo le sa ameheng le so fumanehang bakeng sa tshebediso bakeng sa bofokodi ka selemo, ka ho bapisa bokalo ba lona ba nnete le bokalo ba lona bo ka fumanehang hape. Teko ena ya bofokodi e ka etswa neng kapa neng nakong ya tlaleho, ha feela e etswa ka nako e tshwanang selemo le selemo. Matlotlo a fapaneng a sa ameheng a ka hlahlojwa bakeng sa bofokodi ka dinako tse fapaneng. Empa, ha letlotlo le jwalo le sa ameheng le ne le ananetswe pele nakong ya jwale ya tlaleho, letlotlo leo le sa ameheng le tla hlahlojwa bakeng sa bofokodi pele ho fela nako ya jwale ya tlaleho.*
- .22** *Bokgoni ba letlotlo le sa ameheng ba ho hlahisa menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ho busetsa boleng ba lona ba nnete, bo atisa ho ba tlasa pelaelo e kgolwanyane pele letlotlo le fumaneha hore le sebediswe ho feta kamora hoba le fumanehe hore le sebediswe. Ka hoo, bakeng sa mabaka a bofokodi, le teng hang ka selemo, Maemo ana a laela hore setheo se hlahlobe boleng ba nnete ba letlotlo le sa ameheng le so fumanehang hore le sebediswe.*
- .23** *Ha ho hlahlojwa hore na ho na le sesupo sa hore letlotlo le ka ba le bofokodi, setheo se tla ela hloko, bonyane, dintlha tse latelang tsa sesupo:*

Mehlodi ya ka ntle ya lesedi

- (a) *Nakong, boleng ba maraka ba letlotlo bo fokotsehile haholo ho feta se neng se lebelletsweng ka lebaka la ho feta ha nako kapa tshebediso e tlwaelehileng.*
- (b) *Diphetoho tse matla tse nang le phello e mpe ho setheo di etsahetse nakong, kapa di tla etsahala nakong e haufi e tlang, tikolohong ya thekenoloji, maraka, moruo kapa molao eo setheo se sebetsang ho yona kapa marakeng oo setheo se iteleletseng ona.*
- (c) *Sekgahla sa maraka sa tswala kapa ditekanyetso tse ding tsa poello marakeng tsa matsete di eketsehile nakong, mme dikeketso tseo di ka ama sekgahla sa theolelo se sebediswang ha ho balwa boleng ba letlotlo ba tshebediso le phokotso ya bokalo ba letlotlo bo ka fumanehang hape ka mokgwa wa bohlokwa.*

Mehlodi ya ka hare ya lesedi

- (d) *Bopaki bo a fumaneha ba ho siuwa ke nako kapa tshenyo e bonahalang ya letlotlo.*
- (e) *Diphetoho tse matla tse nang le phello e mpe ho setheo di etsahetse nakong kapa di lebelletsweng hore di tla etsahala nakong e haufi e tlang, tsa ka moo kapa mokgwa oo ka ona letlotlo le sebediswang kapa le lebelletsweng hore le tla sebediswa. Diphetoho tsena di kenyetse hore letlotlo le dule le sa sebetse, meralo ya ho kgaotsa kapa ho haha botjha kgwebo eo letlotlo le leng la yona, meralo ya ho rekisa letlotlo pele ho letsatsi le neng le lebelletsweng le tekolobotjha ya nako ya tshebetso ya letlotlo e le e ka felang bakeng sa e ke keng ya fela.*

- (f) ***Qeto e nkwang ya ho emisa kaho ya letlotlo pele le phethahatswa kapa pele le fihla boemong ba ho sebediseha.***
- (g) ***Bopaki bo a fumaneha ho tlaleho ya ka hare e bontshang hore mosebetsi wa moruo wa letlotlo o, kapa o tla ba, o mobe haholo ho feta se lebelletsweng.***
- .24 Lenane le seratswaneng sa .23 ha le akaretse mahlakore ohle. Setheo se ka hlwaya ditshupo tse ding tsa hore setheo se ka ba le bofokodi mme tsena hape di ka hloka hore setheo se fumane bokalo bo ka fumanehang hape ba setheo.
- .25 Bopaki ba tlaleho ya ka hare e bontshang hore letlotlo ho le ka ba le bofokodi bo kenyetse boteng ba:
- (a) phallo ya tjhelete ya ho hapa letlotlo, kapa tlhokeho e latetseng ya tjhelete ya tshebetso le ho le hlokomela, e kgolo haholo ho e lekanyeditsweng nakong e fetileng;
 - (b) phallo ya tjhelete ya nnete kapa masalla kapa kgaello e tswang ho setheo e mpefetseng haholo ho feta e lekanyeditsweng;
 - (c) phokotseho e matla ya phallo ya tjhelete kapa masalla a nete, kapa keketseho e matla ya tahlehelo e lekanyeditsweng, e tswang ho letlotlo; kapa
 - (d) dikgaello kapa phallo e tswang ya tjhelete ya nete bakeng sa letlotlo, ha bokalo ba nako ya jwale bo bokellwa le bokalo bo lekanyeditsweng bakeng sa bokamoso.
- .26 Jwalo ka ha ho bontshitswe seratswaneng sa .21, Maemo ana a hloka hore letlotlo le sa ameheng la nako ya tshebetso e sa tiiswang kapa letlotlo le sa ameheng le so fumanehang hore le ka sebediswa hore le hlahlojwe bakeng sa bofokodi, bonyane hang ka selemo.
- .27 E le setshwantsho sa temana ya .26, haeba sekgahla sa tswala sa maraka kapa sekgahla se seng sa maraka sa poello ya matsete se nyolohile nakong, setheo ha se laelwe ho etsa tekanyo ya molao ya bokalo bo ka fumanehang hape ba setheo maemong a latelang:
- (a) Haeba sekgahla sa theolelo se sebediswang palong ya boleng ba tshebediso ba setheo ho ka etsahala se sa angwe ke keketso ya sekgahla sena sa maraka; Mohlala, dikeketso tsa sekgahla sa tswala sa nakwana ho ka etsahala di sa be le tshusumetso e matla ho sekgahla sa theolelo bakeng sa letlotlo le se nang le nako e telele ya tshebetso.
 - (b) Haeba sekgahla sa theolelo se sebedisitsweng tshebetsong ya boleng ba tshebediso ba setheo se ka angwa ke keketso ya sekgahla sena sa maraka empa tshekatseko ya karabelo ya nako e fetileng ya bokalo bo ka fumanehang hape e bontsha hore:
 - (i) ha ho bonahale hore ho tla ba le phokotso e matla ya bokalo bo ka fumanehang hape hobane phallo ya tjhelete ya kamoso le yona ho ka etsahala hore e eketsehe (mohlala, dintlheng tse itseng, setheo se ka kgona ho bontsha hore se fetola lekeno la sona (haholoholo

makeno a kananyo) ho tlisa botsitso ba keketso le ha e ka ba efe sekgahleng sa maraka); kapa

- (ii) phokotso ya bokalo bo ka fumanehang hape ha e na hona ho ba le tahlehelo ya bofokodi e matla.

- .28 Ntle le ha ditlhoko tsa ditemana tsa .21 di sebetsa, kgopolo ya bohlokwa e a sebetsa ha ho hlwauwa hore na bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo bo hloka ho lekanngwa. Mohlala, haeba ditlhahlobo tsa nako e fetileng di bontsha hore bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo bo boholo haholo ho feta bokalo ba nnete ba lona, setheo ha se hloke ho lekanya botjha bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo haeba ho se na diketsahalo tse etsahetseng tse neng di tla hlakola phapang eo. Jwalo feela, tshekatsheko ya nako e fetileng e ka bontsha hore bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo ha bo arabele haholo ho e le nngwe kapa ho feta e le nngwe ya ditshupo tse bontshitsweng temaneng ya .23.
- .29 Haeba ho na le sesupo ya hore letlotlo ho ka etsahala le na le bofokodi, hona ho ka bontsha hore tshebediso e sa setseng, mokgwa wa phokotso ya boleng (phokotso ya boleng butle) kapa boleng ba masalla bakeng sa letlotlo bo hloka ho hlahlojwa botjha le ho fetolwa ho latela Maemo a tshwanelehileng ho letlotlo, le ha ho se tahlehelo ya bofokodi e ananelwang bakeng sa letlotlo.

Ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape.

- .30 Maemo ana a hlalosa bokalo bo ka fumanehang hape ka hore ke ho ka hodimo pakeng tsa boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo ho tloswa ditjeho tsa thekiso le boleng ba lona ba tshebediso. Ditemana ya .32 ho isa ho .48 di bontsha ditlhoko tsa ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape. Ditlhoko tsena di sebedisa lereho "letlotlo" empa di sebetsa ka mokgwa o le mong bakeng sa letlotlo ka leng kapa karolo e hlahisang tjhelete.
- .31 Ha se ka nako tsohle ho hlokehang hore ho fumanwe bobedi boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo ho tloswa ditjeho tsa thekiso le boleng ba lona ba tshebediso. Haeba e nngwe ya dipalo tsena e feta bokalo ba nnete ba letlotlo, letlotlo ha le na bofokodi mme ha ho hlokehe ho lekanya palo e nngwe.
- .32 Ho ka kgoneha ho fumana boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso, le hoja letlotlo le sa rekiswe marakeng o sehlahlo. Le ha ho le jwalo, ka nako tse ding ho ke ke ha kgoneha ho fumana boleng bo kgotsofatsang tlosa ditjeho tsa thekiso hobane ha ho na lebaka la ho etsa tekanyo ya tshepo ya bokalo bo fumanehang ho thekiso ya letlotlo phapanyetsanong ya ditho tse ikemetseng tse nang le tsebo le thahasello. Maemong ao, setheo se ka sebedisa boleng ba tshebediso ba letlotlo e le bokalo ba lona bo ka fumanehang.

- .33 Haeba ho se na lebaka la ho dumela hore boleng ba tshebediso ba letlotlo e le ka nnete bo feta boleng ba lona bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso, boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo ka sebediswa jwalo ka bokalo ba lona bo ka fumanehang hape. Hona ho tla atisa ho ba nnete bakeng sa letlotlo le boloketsweng ho rekiswa. Hona ke hobane boleng ba tshebediso ba letlotlo le boloketsweng ho rekiswa haholoholo e tla ba lekeno la nete la thekiso ya letlotlo, ka ha phallo ya tjhelete ya kamoso ya tshebediso e tswelang ya letlotlo ho fihlela le rekiswa di na le hona ho ba tse nyenyane.
- .34 Bokalo bo ka fumanehang hape bo fumanwa bakeng sa letlotlo ka leng, ntle le ha letlotlo le sa hlahise phallo ya tjhelete eo boholo e sa kopaneng le ya matlotlo a mang kapa dihlopha tse ding tsa matlotlo. Ha ho le tjena, bokalo bo ka fumanehang hape bo fumanwa bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete eo letlotlo le leng la yona (sheba diratswana tsa .85 ho isa ho .90), ntle le ha:
- (a) boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo le boholwanyane ho bokalo ba nnete ba lona; kapa
 - (b) letlotl e le karolwana ya karolo e hlahisang tjhelete empa e kgona ho hlahisa phallo ya tjhelete ka bomong, boleng ba tshebediso ba letlotlo bo ka lekanngwa hore bo atamele boleng ba lona bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso mme boleng bo kgotsofatsang ba setheo ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo ka fumanwa.
- .35 Maemong a mang, ditekanyo, dipalohare le dikgutsufatso tsa dipalo di ka fana ka dikgutsufatso tse utlwalang tsa dipalo tse hlalosehileng tsa ho fumana boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso kapa boleng ba tshebediso.

Ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo le sa ameheng le nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang.

- .36 Temana ya .21 e laela letlotlo le sa ameheng le nang le nako ya tshebediso e sa tiiswang hore le hlahlojwe bakeng sa bofokodi hang ka selemo ka ho bapisa bokalo ba nnete ba lona le bokalo bo ka fumanehang hape, ho sa natswe hore na ho na le sesupo le ha e le sefe sa hore ho ka etsahala e be le na le bofokodi. Le ha ho le jwalo, tshebetso ya moraorao e hlalosehileng ka botlalo ya bokalo bo jwalo ba letlotlo bo ka fumanehang hape e entsweng nakong e fetileng e ka sebediswa bakeng sa tlhahlobo ya bofokodi ba letlotlo leo nakong ya jwale, ha feela ditekanyetso tsohle tse latelang di fihlellwa:
- (a) haeba letlotlo le sa ameheng le sa hlahise phallo ya tjhelete ya tshebediso e tswelang, e le phallo e sa hokahanang le ya matlotlo a mang kapa dihlopha tse ding tsa matlotlo mme ka hoo le hlahlojwa bakeng sa bofokodi e le karolwana ya karolo e hlahisang tjhelete eo letlotlo le leng la yona, matlotlo le mekitlane e etsang karolo eo ha e a fetoha haholo ho tlohela nakong ya moraorao eo ho yona ho sejeditsweng bokalo bo ka fumanehang hape.
 - (b) tshebetso ya moraorao ya bokalo bo ka fumanehang hape e bakile bokalo bo ileng ba feta bokalo ba nnete ba letlotlo ka palo e hodimo; mme

- (c) ka tataiso ya tshekatsheko ya diketsahalo tse etsahetsweng le maemo a seng a fetohile ho tloha ka nako ya tshebetso ya moraorao ya bokalo bo ka fumanehang hape, kgoneho ya hore ho fumanwa ha bokalo bo ka fumanehang hape bo tla ba ka tlase ho bokalo ba nnete ba letlotlo e sa le lerotho.

Boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso

- .37 Bopaki bo botle haholo ba boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo ho tloswa ditjeho tsa thekiso ke theko tumellanong ya thekiso e tlamang thekisetanong ya ditho tse ikemetseng, e fetotsweng tlasa mabaka a ditjeho tsa keketso tse neng di tla amana ka ho otloloha le thekiso ya letlotlo.
- .38 Haeba ho se na tumellano e tlamang ya thekiso empa letlotlo le rekiswa marakeng o sehlahlo, boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso ke theko ya maraka ya letlotlo ho tloswa ditjeho tsa thekiso ka maemo. Theko ya maraka e tshwanelehileng e atisa ho ba theko ya kopo ya jwale. Ha ditheko tsa jwale tsa kopo di sa fumaneha, theko ya moraorao ya phapanyetsano e ka fana ka motheo oo ho ona ho ka fumanwang tekanyo ya boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso, ha feela ho sa ka ha ba le phetoho e kgolo maemong a moruo pakeng tsa letsatsi la phapanyetsano le letsatsi leo ho tloha ka lona tekanyo e entsweng.
- .39 Haeba ho se na tumellano ya thekiso e tlamang kapa maraka o sehlahlo bakeng sa letlotlo, boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo thehilwe ho lesedi le letle le fumanehang ho bontsha bokalo boo setheo se ka bo fumanang, ka letsatsi la tlaleho, thekising ya letlotlo pakeng tsa ditheo tse ikemetseng, tse nang le tsebo le tse thahasellang, kamora ho tlosa ditjeho tsa thekiso ka maemo. Ha se sebetsa bokalo bona, setheo se tadima phello ya diphapanyetsano tsa moraorao bakeng sa matlotlo a tshwanang kahara indaseteri e tshwanang. Boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso ha bo bontshe thekiso e qobellang, ntle le ha botsamaisi bo le tlasa kगतello hore bo rekise hanghang.
- .40 Ditjeho tsa thekiso ka maemo, ntle le tse seng di ananetswe ka hore ke mekitlane, di a tloswa ha ho sejetswa boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso. Mehlala ya ditjeho tse jwalo ke ditjeho tsa molao, kgafa ya setempe le makgetho a diphapanyetsano tse jwalo, ditjeho tsa ho tlosa letlotlo, le ditjeho tsa keketso tse otlolohileng tsa ho tlosa letlotlo boemong ba hore le ka rekiswa. Le ha ho le jwalo, menyetla ya ho tlohela mosebetsi (jwalo ka ha ho hlalosa ho Maemo a GRAP a Menyetla ya Basebelets) le ditjeho tse amanngwang le ho fokotsa kapa ho hlophisa kgwebo botjha kamora thekiso ya letlotlo ha se ditjeho tse otlolohileng tsa keketso tsa ho rekisa letlotlo ka maemo.
- .41 Ka dinako tse ding, thekiso ya letlotlo e tla laela moreki no amohela sekoloto mme ke hang feela ho fumanwang boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo fumaneha bakeng sa bobedi letlotlo le sekoloto. Temana ya .89 e hlalosa ka moo ho ka sejetswang maemong ana.

Boleng ba tshebediso

- .42 ***Dikarolo tse latelang di tla bontshwa tshebetsong ya boleng ba tshebediso ba letlotlo:***

- (a) *kgakanyo ya phallo ya tjhelete ya kamoso eo setheo se lebelletseng ho e fumana ka letlotlo;*
 - (b) *ditebello ka diphetoho tse ka bang teng tsa bokalo kapa nako ya phallo eo ya tjhelete ya kamoso;*
 - (c) *boleng ba kamoso ba tjhelete, bo emelwa ke sekgahla sa tswala se se nang kotsi sa makara wa jwale;*
 - (d) *theko e fupereng ho se kgolwe ho ka hare ho letlotlo; le*
 - (e) *dintlha tse ding, tse kang ho se kgone ho lefa dikoloto, tseo dibapadi marakeng di tla di bontsha ha ho thehwa ditheko tsa kamoso tsa phallo ya tjhelete tseo setheo se lebelletseng ho di fumana ka letlotlo.*
- .43 Ho lekanya boleng ba tshebediso ba letlotlo ho kenya dikgato tse latelang:
- (a) ho lekanya phallo ya tjhelete ya kamoso e kenang le e tswang e tla amohelwa ka tshebediso e tswellang ya letlotlo thekisong ya lona qetellong; le
 - (b) phethahatso ya sekgahla sa theolelo se tshwanelehileng ho phallo eo ya tjhelete ya kamoso.
- .44 Dikarolo tse hlwauweng temaneng ya .42(b), (d) le (e) di ka bontshwa e le ditokiso tsa phallo ya tjhelete ya kamoso kapa e le ditokiso tsa sekgahla sa theolelo. Ho sa kgathalehe hore ho sebediswa mokgwa ofe ho bontsha ditebello ka diphetoho tse ka bang teng tsa bokalo kapa nako ya phallo ya tjhelete ya kamoso, sephetho e tla ba ho bontsha boleng ba jwale bo lebelletsweng ba phallo ya tjhelete ya kamoso, ke hore, makgetlo a ketsahalo ka kakaretso a diphello tsohle tse ka bang teng.

Motheo wa ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso

- .45 *Ha ho lekanngwa boleng ba tshebediso setheo se tla:*
- (a) *theha bonohe ba phallo ya tjhelete ho mehopolo e utlwahalang le e ka tshehetswang e emelang tekanyo e lokileng ka ho fetisisa ya botsamaisi ya bonamo ba maemo a moruo a tla ba teng nakong e setseng ya tshebetso ya letlotlo. Bopaki ba ka ntle bo tla nkwa e le bo molemo ho feta bo bong;*
 - (b) *theha bonohe ba phallo ya tjhelete ho bolepi/dibajete tsa tjhelete tsa moraorao tse tjhaetsweng monwana ke botsamaisi, empa se ke ke sa kenyelletsa phallo ya tjhelete le ha e ka ba efe e lekantsweng ya kamoso e kenang kapa e tswang e lebelletsweng hore e ka hlaha ho dikahobotjha tsa kamoso kapa ho dintlafatso kapa dikeketso tsa tshebetso e ntle ya setheo. Bonohe bo theilweng ho bolepi/dibajete tsena bo tla akaretso nako e sa feteng dilemo tse hlano, ntle le ha ho ka hlahiswa mabaka a tshehetsang nako e kgolwanyane; le*
 - (c) *lekanya bonohe ba phallo ya tjhelete e fetang nako e akaretswang ke boholo ba bolepi/dibajete tsa moraorao ka ho etsa tekanyo ya ka ntle ya bonohe bo theilweng ho bolepi/dibajete tse sebedisang sekgahla sa kgolo se tsitsitseng kapa se fokotsehang bakeng sa*

dilemo tse hlahlamang, ntle le ha ho ka hlahiswa mabaka a sekgahla se eketsehang. Sekgahla sena sa kgolo se ke ke sa feta sekgahla sa kgolo sa bohareng sa nako e telele bakeng sa dihlahiswa, diindaseteri, kapa naha kapa dinaha tseo setheo se sebetsang ho tsona, kapa bakeng sa maraka oo letlotlo le sebediswang ho ona, ntle le ha ho hlahiswa mabaka a tshehetsang sekgahla se seholwanyane.

- .46 Botsamaisi bo hlahloba ho utlwahala ha mehopolo e tshehetsang bonohe ba phallo ya tjelele ya jwale ka ho hlahloba mabaka a diphapang pakeng tsa bonohe ba nako e fetileng ba phallo ya tjelele le phallo ya tjelele ya nnete. Botsamaisi bo tla netefatsa hore mehopolo eo bonohe ba bona ba jwale ba phallo ya tjelele bo theilweng e kgema le diphetho tsa nako e fetileng tsa nnete, ha feela diphello tsa diketsahalo kapa maemo a latetseng a neng a le siyo ha phallo eo ya nnete ya tjelele e neng e hlahiswa di etsa hore hona ho tshwanelehe.
- .47 Bolepi/dibajete tsa tjelele tsa tshepo, tse qaqileng le tse hlalosehileng ka botlalo tsa phallo ya tjelele ya kamoso bakeng sa dinako tse teletsana ho feta dilemo tse hlano ka kakaretso ha di atise ho fumaneha. Ka lebaka lena, ditekanyo tsa botsamaisi tsa phallo ya tjelele ya kamoso di theilwe ho bolepi/dibajete tsa moraorao haholo nakong e sa feteng dilemo tse hlano. Botsamaisi bo ka sebedisa bonohe ba phallo ya tjelele boleping/dibajeteng tsa tjelele nakong e fetang dilemo tse hlano haeba di na le boitshepo ba hore dibajete tsena di a tshepahala mme bo ka sebedisa bokgoni ba bona, ho latela boitsebelo ba nako e fetileng, ho noha ka nepo phallo ya tjelele nakong eo e teletsana.
- .48 Bonohe ba phallo ya tjelele ho fihlela qetellong ya nako ya tshebetso ya letlotlo bo lekannngwa ka ho etsa tekanyo ya ka ntle ka bonohe ba phallo ya tjelele ho latela bolepi/dibajete ka tshebediso ya sekgahla sa kgolo bakeng sa dilemo tse hlahlamang. Sekgahla sena se tsepame kapa se a theoha, ntle le ha keketso ya sekgahla e kgema le lesedi la bonnete ka ditlwaelo nakong ya tshebetso ya sehlahiswa kapa indaseteri. Haeba ho tshwanelehile, sekgahla sa kgolo ke zero kapa ke nekethifi.
- .49 Ha maemo a ntlafetse, baphehisani ba ka kena marakeng mme ba thibele kgolo. Ka lebaka leo, ditheo di tla jara le boima ba ho feta sekgahla sa kgolo sa palohare ya nalane nakong e telele (e ka bang dilemo tse mashome a mabedi) bakeng sa dihlahiswa, diindaseteri, kapa naha kapa dinaha tseo setheo se sebetsang ho tsona, kapa bakeng sa maraka oo letlotlo le sebediswang ho ona.
- .50 Ha se sebedisa lesedi la bolepi/dibajete tsa tjelele, setheo se ela hloko hore na lesedi le bontsha mehopolo e utlwahalang le e ka tshehetswang le hore se emela tekanyo ya botsamaisi e lokileng ka ho fetisisa ya sehlotschwana sa maemo a moruo a tla ba teng nakong e sa setseng ya tshebetso ya letlotlo.

Pokello ya ditekanyo tsa phallo ya tjelele ya kamoso

.51 Ditekanyo tsa phallo ya tjelele ya kamoso di tla kenyelletsa:

(a) bonohe ba phallo e kenang ya tshebediso e tswellang ya matlotlo;

- (b) **bonohe ba phallo e tswang ya tjhelete bo bang teng e le ka nnete ho hlahisa phallo e kenang ya tshebediso e tswellang ya letlotlo (ho kenyelletswa phallo e tswang ya tjhelete ho lokisetsa letlotlo ho rekiswa) le bo ka amanngwang ka ho otloloha le setheo, kapa ba abelwa setheo ka motheo o utlwahalang le o sa fetoheng; le**
- (c) **phallo ya tjhelete ya nete, haeba e le teng, e tla amohelwa (kapa ho lefuwa) bakeng sa ho rekisa letlotlo pheletsong ya nako ya lona ya tshebetso.**
- .52 Ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso le sekgahla sa theolelo di bontsha mehopolo e sa fetoheng ka dikeketso tsa ditheko tse amanngwang le infoleishene ka kakaretso. Ka lebaka leo, ha sekgahla sa theolelo se kenyelletsa phello ya dikeketso tsa ditheko tse amanngwang le infoleishene ka kakaretso, phallo ya tjhelete ya nako e tlang e lekanngwa ka maemo a sa akaretseng. Haeba sekgahla sa theolelo se sa kenyelletse phello ya dikeketso tsa ditheko tse amanngwang le infoleishene ka kakaretso, phallo ya tjhelete ya kamoso e lekanngwa ka dipehelo tsa nnete (empa e kenyelletsa dikeketso kapa diphokotso tsa ditheko tse tobileng tsa kamoso).
- .53 Bonohe ba phallo ya tjhelete e tswang bo kenyelletsa ba ntjhafatso ya letsatsi le letsatsi ya letlotlo ekasitana le ditjeho tsa tsamaiso tsa kamoso tse ka amanngwang le tshebediso ya letlotlo ka ho otloloha kapa tsa abelwa letlotlo ka mokgwa o utlwahalang le o sa fetoheng.
- .54 Ha bokalo ba nnete ba letlotlo bo so kenyelletse phallo yohle e tswang ya tjhelete e tla ba teng pele le lokela ho sebediswa kapa ho rekiswa, tekanyo ha phallo ya tjhelete e tswang ya kamoso e kenyelletsa tekanyo ya phallo ya tjhelete e nngwe le ha e ka ba efe e lebelletsweng ho ba teng pele letlotlo le lokela ho sebediswa kapa ho rekiswa. Mohlala, hona ho etsahala bakeng sa mohaho o ntseng o hahuwa kapa bakeng sa porojeke ya ntshetsopele e so phethahatsweng.
- .55 Ho thibela palopheto, ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso ha di kenyelletse:
- (a) phallo e kenang ya tjhelete ya matlotlo a hlahisang tjhelete ao haholoholo a ikemetseng thoko ho phallo e kenang ya tjhelete ya letlotlo le shejwang (mohlala, matlotlo a tjhelete a kang diamohelwang); le
- (b) phallo e tswang ya tjhelete e amanngwang le boitlamo bo ananetsweng ka hore ke mekitlane (mohlala, dilefuwang, dipenshene kapa diphumantsho).
- .56 **Phallo ya tjhelete ya kamoso e tla lekanngwa bakeng sa letlotlo maamong a lona a jwale. Ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso di ke ke tsa kenyelletsa phallo ya tjhelete ya kamoso e lekantsweng kapa phallo e tswang e lebelletsweng ho hlaha e tswa ho:**
- (a) **kahobotjha ya kamoso e so abelweng setheo; kapa**
- (b) **ntlafatso kapa matlafatso ya tshebetso ya letlotlo e molemo.**
- .57 Ka hobane phallo ya tjhelete ya kamoso e lekantswe bakeng sa letlotlo maamong a lona a jwale, boleng ba tshebediso ha bo kenyelletse:

GRAP 26

- (a) phallo e tswang ya tjhelete kapa dipoloko tsa ditheko tse amehang (mohlala, diphokotso tsa ditjeho tsa basebeletsi) kapa menyetla e lebelletsweng ho hlaha ho kahobotjha ya kamoso e so abelweng setheo; kapa
 - (b) phallo ya tjhelete e tswang ya kamoso e tla ntlafatsa kapa ho matlafatsa mosebetsi wa letlotlo o molemo kapa phallo ya tjhelete e kenang e amehang e lebelletsweng ho hlaha ho phallo e tswang e jwalo.
- .58 Kahobotjha ke lenaneo le hlophiswang le ho laolwa ke botsamaisi mme e fetola ka mokgwa o bohlokwa kakaretso ya mesebetsi ya setheo kapa mokgwa oo mesebetsi eo e phethahatswang ka ona. Maemo a GRAP a Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang (Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets) a fupere tataiso e hlakisang hore ke nakong efe setheo se ikemiseditseng kahobotjha.
- .59 Ha setheo se ikemisetsa kahobotjha, matlotlo a mang a ka angwa ke kahobotjha ena. Hang ha setheo se ikemiseditse kahobotjha:
- (a) ditekanyo tsa sona tsa kamoso tsa phallo ya tjhelete e kenang le phallo ya tjhelete e tswang bakeng sa ho fumana boleng ba tshebediso ba poloko ya ditheko le menyetla e meng ya kahobotjha (ka motheo wa bolepi/dibajete tsa moraorao tse amohetsweng ke botsamaisi); le
 - (b) ditekanyo tsa sona tsa kamoso tsa phallo ya tjhelete e tswang bakeng sa kahobotjha di kenyelleditswe phumantshong ya kahobotjha ho latela Maemo a GRAP a Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang.
- .60 Ho fihlela setheo se ba le phallo e tswang ya tjhelete e ntlafatsang kapa e ahang mosebetsi wa setheo, ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso ha di kenyelletse phallo ya tjhelete ya kamoso e lekantsweng e lebelletsweng hore e hlahe ho tswa ho keketso ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng e amanngwang le phallo e tshwang ya tjhelete e lebelletsweng.
- .61 Ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso di kenyelletsa phallo ya tjhelete e tswang ya kamoso e hlokehang ho boloka boemo ba menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ho hlaha e tswa ho letlotlo boemong ba lona ba jwale. Ha karolo e ahuwe ke matlotlo a dinako tse fapaneng tsa tshebetso tse lekantsweng, tseo tsohle di leng bohlokwa ho tshebetso e tswellang ya karolo, ntjhafatso ya matlotlo a nang le tshebediso e kgutshwanyane e nkwa e le karolo ya ntjhafatso ya letsatsi ka leng ya karolo ha ho lekanngwa phallo ya tjhelete ya kamoso e amanngwang le karolo. Ka mokgwa oo, ha letlotlo le le leng le ahuwe ke dikarolo tse nang le dinako tse fapaneng tsa tshebetso, ntjhafatso ya dikarolo tse nang le dinako tse kgutshwanyane tsa tshebetso e nkwa e le karolo ya ntjhafatso ya letsatsi ka leng ya letlotlo ha ho lekanngwa phallo ya tjhelete ya kamoso e hlahisitsweng ke letlotlo.
- .62 ***Ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso di ke ke tsa kenyelletsa:***
- (a) ***phallo e kenang kapa e tswang ho mesebetsi ya thuso ya tjhelete; kapa***
 - (b) ***dikamohelo tsa lekgetho la lekeno kapa ditefo (ha ho tshwaneleha).***

- .63 Phallo ya tjelele ya kamoso e lekantsweng e bontsha mehopolo e sa fetoheng ha ho shejwa ka moo sekgahla sa theolelo se fumanwang. Ho seng jwalo, phello ya mehopolo e itseng e tla balwa habedi kapa e qhelelwe thoko. Ka hobane bokeng ba nako tjeleteng bo elwa hloko ka ho theolela phallo ya tjelele ya kamoso e lekantsweng, phallo ena ya tjelele ha e kenyelletse phallo ya tjelele e kenang kapa e tswang ho mesebetsi ya thuso ya tjelele. Jwalo feela, ka ha sekgahla sa theolelo se balwa ka mokgwa wa pele ho lekgetho, phallo ya tjelele ya kamoso le yona e balwa ka mokgwa wa pele ho lekgetho.
- .64 ***Tekanyo ya phallo ya tjelele ya nete e tla amohelwa (kapa e tla lefuwa) bakeng sa thekiso ya letlotlo qetellong ya nako ya lona ya tsebetso e tla ba bokalo boo setheo se lebelletseng ho bo amohela ho tswa ho thekiso ya letlotlo thekisetanong e pakeng tsa ditho tse nang le tsebo, tse thahasellang, kamora ho tlosa ditjeho tsa thekiso ka maemo tse hakantsweng.***
- .65 Tekanyo ya phallo ya tjelele ya nete e tla amohelwa (kapa ho lefuwa) bakeng sa thekiso ya letlotlo pheletsong ya nako ya lona ya tshebetso e sejetswa ka mokgwa o tshwanang le wa boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo ho tlosa ditjeho tsa thekiso, ntle le hore, ha ho lekanngwa phallo ya tjelele ya nete:
- setheo se sebedisa ditheko tse tshebetsong ka letsatsi la tekanyo ya matlotlo a tshwanang a fihlileng pheletsong ya nako ya ona ya tshebetso mme a sebediswa tlasa maemo a tshwanang le ao ho ona letlotlo le tla sebediswang; le
 - setheo se ntlafatsa ditheko tsa phello ya dikeketso tsa ditheko tsa kamoso ka lebaka la infoleishene e akaretseng le dikeketso kapa diphokotso tsa ditheko tsa kamoso tse tobileng. Le ha ho le jwalo, haeba ditekanyo tsa phallo ya tjelele ya kamoso e tswang ho tshebediso e tswellang ya letlotlo le sekgahla sa theolelo di sa kenyelletse phello ya infoleishene ka kakaretso, setheo hape ha se kenyelletse phello ena ya phallo ya tjelele ya nete e lekantsweng ya thekiso.

Phallo ya kamoso ya mofuta wa tjelele wa matjhaba

- .66 Phallo ya tjelele ya kamoso e lekantswe ka mofuta wa tjelele ya matjhaba oo phallo e tla hlahiswang, e be le theolelwa ho sebediswa sekgahla sa theolelo se tshwanelehileng bakeng sa mofuta oo wa tjelele. Setheo se fetolela boleng ba jwale se sebedisa sekgahla sa phapanyetsano sa jwale ka letsatsi la tshebetso ya boleng ba tshebediso.

Sekgahla sa theolelo

- .67 ***Sekgahla sa theolelo e tla ba sekgahla sa pele ho lekgetho se bontshang ditlhahlobo tsa jwale tsa maraka tsa:***
- boleng ba nako tjeleteng, bo emetsweng ke sekgahla sa tswala se se nang kotsi sa jwale; le***
 - dikotsi tse tobileng ho letlotlo tseo bakeng sa tsona ditekanyo tsa kamoso tsa phallo ya tjelele di sa ntlafatswang.***

- .68 Sekgahla se bontshang ditlhalobo tsa jwale tsa maraka tsa boleng ba nako tjheleteng le dikotsi tse tobileng letlotlo ke poello eo batsetedi ba tla e hloka haeba ba ka tshwanela ho kgetha matsete a tla hlahisa phallo ya tjhelete ya tshobotsi ya bokalo, nako le kotsi e lekanang le tseo setheo se lebelletseng ho di fumana ho tswa ho letlotlo. Sekgahla sena se lekantswe ka sekgahla se fupeweng ke diphapanyetsano tsa maraka tsa jwale bakeng sa matlotlo a tshwanang. Le ha ho le jwalo, sekgahla sa theolelo se sebedisetswang ho lekanya boleng ba tshebediso ba letlotlo se tla bontsha dikotsi tseo bakeng sa tsona ditekanyo tsa phallo ya tjhelete ya kamoso di ntlafaditsweng. Ha ho se jwalo, phello ya mehopolo e meng e tla balwa habedi.
- .69 Ha sekgahla se amanngwang le letlotlo se sa fumanehe ka ho otloloha ho tswa marakeng, setheo se sebedisa ditheo tsa maiketsetso ho lekanya sekgahla sa theolelo.

Kananelo le tekanyo ya tahlehelo ya bofokodi ba letlotlo ka leng

- .70 Diratswana tsa .71 ho isa ho .75 di bontsha ditlhoko tsa kananelo le tekanyo ya ditahlehelo tsa bofokodi bakeng sa letlotlo ka leng. Kananelo le tekanyo ya ditahlehelo tsa bofokodi bakeng sa dikarolo tse hlahisang tjhelete ho buisanwa ka tsona diratswaneng tsa .76 ho isa ho .97.
- .71 *Haeba feela bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo bo le ka tlase ho bokalo ba nnete, bokalo ba nnete ba letlotlo bo tla fokotswa hore bo lekane le bokalo bo ka fumanehang hape. Phokotso eo ke tahlehelo ya bofokodi.***
- .72 *Tahlehelo ya bofokodi e tla ananelwa hanghang ho masalla kapa kgaello, ntle le ha letlotlo le nkwa ka bokalo bo lekotsweng boleng botjha ho latela Maemo a mang a GRAP (mohlala, ho latela mohlala wa tekolobotjha ya boleng e ho Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa). Tahlehelo ya bofokodi ya letlotlo le lekotsweng boleng botjha e tla tshwarwa jwalo ka phokotso ya tekolobotjha ya boleng ho latela Maemo ao a GRAP.***
- .73 Tahlehelo ya bofokodi ya letlotlo leo e seng le lekotsweng botjha boleng e bonwa ho masalla kapa kgaello. Empa, tahlehelo ya bofokodi letlotlong le lekotsweng boleng botjha e ananelwa ka ho otloloha kgahlanong le masalla a tekolobotjha ya boleng bakeng sa letlotlo hoo tahlehelo ya boleng e sa feteng bokalo ba masalla a tekolobotjha ya boleng bakeng sa letlotlo lona leo.
- .74 *Ha bokalo bo lekantsweng bakeng sa tahlehelo ya bofokodi e le kgolwanyane ho bokalo ba nnete ba letlotlo le amanang le bona, setheo se tla ananela mokitlane ha feela seo se laelwa ke Maemo a mang a GRAP.***
- .75 *Kamora kananelo ya tahlehelo ya bofokodi, tefiso ya phokotso ya boleng (phokotso ya boleng butle) bakeng sa letlotlo e tla fetolwa dinakong tsa kamoso ho aba bokalo ba nnete bo ntjhafaditsweng ba letlotlo, ho tloswa boleng ba lona ba masalla (haeba bo le teng), ka mokgwa wa maano nakong ya tshebetso e setseng.***

Dikarolo tse hlahisang tjhelete

- .76 Ditemana tsa .77 ho isa ho .97 di bontsha ditlhoko tsa ho hlwaya karolo e hlahisang tjhelete eo letlotlo e leng la yona le ho fumana bokalo ba nnete ba dikarolo tse hlahisang tjhelete ekasitana le ho ananela ditahlehelo tsa bofokodi bakeng sa dikarolo tseo.

Ho hlwaya karolo e hlahisang tjhelete eo setheo e leng sa yona

- .77 *Haeba ho na le sesupo le ha e ka ba sefe sa hore letlotlo le ka ba le bofokodi, bokalo bo ka fumanehang hape bo tla lekanngwa bakeng sa letlotlo ka leng. Haeba ho sa kgonahale ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo ka leng, setheo se tla fumana bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete eo letlotlo e leng la yona (karolo ya letlotlo e hlahisang tjhelete).***

- .78 Bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo ka leng ha bo kgone ho fumanwa haeba:

- (a) boleng ba tshebediso ba letlotlo bo sa kgone ho lekanngwa hore bo haufi le boleng ba lona bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso (mohlala, ha phallo ya tjhelete ya kamoso ya tshebediso e tswellang ya letlotlo e sa kgone ho lekanngwa hore e nyenyane haholo); le
- (b) letlotlo ha le hlahise phallo ya tjhelete e arohaneng le ya matlotlo a mang mme le sa kgone ho hlahisa phallo ya tjhelete ka bomong.

Dintlheng tse jwalo, boleng ba tshebediso le, ka hoo, bokalo bo ka fumanehang hape, bo ka fumanwa feela bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete ya letlotlo.

- .79 Jwalo ka ha ho hlahositswe temaneng ya .10, karolo e hlahisang tjhelete ya letlotlo ke sehlotshwana se senyenyane haholo sa matlotlo a kenyelletsang letlotlo me a hlahisa phallo ya tjhelete eo haholoholo e arohaneng le phallo e kenang ya tjhelete e tswang matlotlo a mang kapa dihlopheng tse ding tsa matlotlo. Ho hlwaya ha karolo e hlahisang tjhelete ya letlotlo ho hloka tshadimo. Haeba bokalo bo ka fumanehang hape bo sa kgone ho fumanwa bakeng sa letlotlo ka leng, setheo se hlwaya kopanyo e nyenyane haholo ya matlotlo a hlahisang phallo ya tjhelete eo haholoholo e ikemetseng.

- .80 Phallo ya tjhelete e kenang ke phallo e kenang ya tjhelete le dikatjhelete tse amohetsweng ho tswa ho ditho tse ka ntle ho setheo. Ha ho hlwaya hore na phallo e kenang ya tjhelete ho tswa ho letlotlo (kapa sehlopha sa matlotlo) haholoholo e ka arohana le phallo ya tjhelete ya matlotlo a mang (kapa dihlopha tsa matlotlo), setheo se ela hloho dintlha tse fapaneng tse kenyelletsang ka moo botsamaisi bo disang mesebetsi ya setheo (jwalo ka ho dikarolo tsa dihlahiswa, ditshebetso, dibaka ka bonngwe, didika kapa mabatowa) kapa ka moo botsamaisi bo nkang diqeto ka ho tswella ka matlotlo a setheo le ditshebetso kapa ho a rekisa.

- .81 *Haeba maraka o sehlahlo o le teng bakeng sa tlhahiso e bileng teng ya letlotlo kapa sehlopha sa matlotlo, letlotlo kapa sehlopha sa matlotlo se tla hlwaya ka hore ke karolo e hlahisang tjhelete, le hoja tlhahiso e nngwe kapa yohle e sebediswa ka hare. Haeba phallo ya tjhelete e hlahiswang ke letlotlo le ha e ka ba lefe kapa ke karolo e hlahisang***

tjhelete e angwa ke ditheko tsa phetiso ya ka hare, setheo se tla sebedisa tekanyo e lokileng ha ho fetisisa ya botsamaisi ya ditheko tsa kamoso tse ka fihlellwang dithekisetsanong tsa ditho tse ikemetseng ha ho lekanngwa:

- (a) phallo ya tjhelete ya kamoso e sebediswang ho fumana boleng ba tshebediso ba letlotlo kapa karolo e hlahisang tjhelete; mme***
- (b) phallo ya tjhelete ya kamoso e sebediswang ho fumana boleng ba tshebediso ba le ha e ka ba afe matlotlo kapa dikarolo tse hlahisang tjhelete tse angwang ke ditheko tsa phetiso tsa ka hare.***

.82 Le hoja karolo feela ya tlhahiso e hlahisitsweng kapa tlhahiso yohle ya letlotlo kapa sehlopha sa matlotlo e sebediswa ke dikarolo tse ding tsa setheo (mohlala, dihlahiswa te leng boemong bo bohareng ba tshebetso ya tlhahiso), letlotlo lena kapa sehlopha sena sa matlotlo ke karolo e ka thoko e hlahisang tjhelete haeba setheo se ka rekisa tlhahiso marakeng o sehlahlo. Sena ke hobane letlotlo kapa sehlopha sa matlotlo se ka hlahisa phallo ya tjhelete eo haholoholo e ka ikemelang le ho arohana le phallo ya tjhelete e tswang ho matlotlo a mang kapa dihlopha tsa matlotlo a mang. Ha setheo se sebedisa lesedi le theilweng ho bolepi/dibajete tsa tjhelete tse amanngwang le karolo e jwalo e hlahisang tjhelete, kapa le letlotlo le ha e ka ba lefe le leng kapa karolo e hlahisang tjhelete e angwang ke ditheko tsa phetiso ya ka hare, setheo se fetola lesedi lena haeba ditheko tsa ka hare tsa phetiso di sa bontshe tekanyo e lokileng ka ho fetisisa ya botsamaisi ya ditheko tsa kamoso tse ka fihlellwang dithekisetsanong tsa ditho tse ikemetseng.

.83 ***Dikarolo tse hlahisang tjhelete di tla hlwauwa ka mokgwa o sa fetoheng nako le nako bakeng sa letlotlo le le leng kapa mefuta e le meng ya matlotlo, ntle le ha ho na le mabaka a tshehetsang boteng ba phetoho.***

.84 Haeba setheo se fumana hore letlotlo ke la karolo e hlahisang tjhelete e fapaneng le ya dinako tse fetileng, kapa hore mefuta ya matlotlo a kopantsweng bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete ya letlotlo e fetohile, temana ya .121 e hloka ditsebahatso ka karolo e hlahisang tjhelete, haeba tahlehelo ya bofokodi e ananelwa kapa e kgutliswa bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete.

Bokalo bo ka pholoswang le bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete

.85 Bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete e kgolwanyane ho boleng bo kgotsofatsang ba karolo e hlahisang tjhelete ho tloswa ditjeho tsa thekiso le boleng ba yona ba tshebediso. Bakeng sa ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete, tshupo le ha e ka ba efe e temaneng ya .30 ho isa ho .69 ho letlotlo e nkwa e le tshupo ya karolo e hlahisang tjhelete.

.86 ***Bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete bo tla fumanwa ka motheo o kgemang le tsela eo bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete bo fumanwang.***

.87 Bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete:

- (a) bo kenyelletsa bokalo ba nnete ba feela matlotlo a ka amanngwang ka ho otloloha, kapa a abelwa ka mokgwa o utlwahalang le o sa fetoheng, karolo e hlahisang tjhelete mme a tla hlahisa phallo e kenang ya kamoso e sebediswang ho fumana boleng ba tshebediso ba karolo e hlahisang tjhelete; mme
- (b) ha bo kenyelletse bokalo ba nnete ba mokitlane le ha e ka ba ofe o ananetsweng, ntle le ha bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete bo sa kgone ho fumanwa ntle le ho tadima mokitlane ona.

Hona ke hobane boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso le boleng ba tshebediso ba karolo e hlahisang tjhelete di fumanwa ka ho siya phallo ya tjhelete e amanngwang le matlotlo ao e seng karolwana ya karolo e hlahisang tjhelete le mekitlane e ananetsweng (sheba ditemana tsa .40 le .55).

- Ha matlotlo a hlophiswa bakeng sa tlhahlobo ya dikabo tse nepahetseng, ho bohlokwa ho kenyelletsa karolong e hlahisang tjhelete matlotlo ohle a hlahisang kapa a sebedisetswang ho hlahisa lethathama le tshwanelehileng la phallo ya tjhelete. Ha ho se tjena, karolo e hlahisang tjhelete e ka bonahala e ke kgona ho fumaneha hape ka ho phethahala ha bonneteng tahlehelo ya bofokodi e bile teng. Sehlomathiso sa B se fana ka setshwantsho sa phallo se bontshang tshwaro ya matlotlo a bonngwe ao e leng dikarolwana tsa dikarolo tse hlahisang tjhelete.
- .89 Ho ka hlokeha ho tadima mekitlane e itseng e amohetsweng ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete. Hona ho ka etsahala haeba thekiso ya karolo e hlahisang tjhelete e tla hloka hore moreki a amohela mokitlane. Maemong ana, boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso (kapa phallo ya tjhelete e hakanngwang ho thekiso qetellong) tsa karolo e hlahisang tjhelete ke tekanyo ya theko ya thekiso e hakanngwang bakeng sa matlotlo a karolo e hlahisang tjhelete hammoho le mokitlane, ho tloswa ditjeho tsa thekiso ka maemo. Ho etsa papiso e nang le molemo pakeng tsa bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete le bokalo ba yona bo ka fumanehang hape, bokalo ba nnete ba mokitlane bo a tloswa ha ho fumanwa boleng ba tshebediso ba karolo e hlahisang tjhelete hammoho le bokalo ba yona ba nnete.
- .90 Bakeng sa mabaka a sebetsang, bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete ka nako tse ding bo fumanwa kamora ho tadima matlotlo ao e seng karolwana ya karolo e hlahisang tjhelete (mohlala, diamohelwang kapa matlotlo a tjhelete) kapa mekitlane e ananetsweng (mohlala, dilefuwang, dipenshene le diphumantsho tse ding). Dintlheng tse jwalo, bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete bo eketswa ke bokalo ba nnete ba matlotlo ao mme bo fokotswa ke bokalo ba nnete ba mekitlane eo.

Tahlehelo ya bofokodi ya karolo e hlahisang tjhelete

- .91 ***Tahlehelo ya bofokodi e tla ananelwa bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete, ha feela bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo bo le ka tlase ho bokalo ba nnete ba karolo. Tahlehelo ya bofokodi e tla abelwa ho fokotsa bokalo ba nnete ba matlotlo a hlahisang tjhelete a karolo ka mokgwa wa boholo bo tshwanelehileng, ho latelwa bokalo ba nnete ba***

letlotlo ka leng le karolong. Diphokotso tsena tsa bokalo ba nnete di tla tshwarwa jwalo ka ditahlehelo tsa bofokodi tsa matlotlo a bonngwe le ho ananelwa ho latela temana ya .72.

.92 Ha ho ajwa tahlehelo ya bofokodi ho latela temana ya .91, setheo se tha fokotsa bokalo ba nnete ba letlotlo ka tlase ho se hodimodimo ho tse latelang:

- (a) boleng ba sona bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso (haeba di ka fumanwa);***
- (b) boleng ba sona ba tshebediso (haeba bo ka fumanwa); le***
- (c) zero (letho).***

Bokalo ba tahlehelo ya bofokodi boo ka ho le leng bo neng bo tla abelwa letlotlo bo tha abelwa matlotlo a mang a hlahisang tjhelete a karolo ka mokgwa wa boholo bo tshwanelehileng.

.93 Moo letlotlo le sa hlahiseng tjhelete le phehisang ho karolo e hlahisang tjhelete, karolo ya bokalo ba nnete ba letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete e tla abelwa bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete pele ho tekanyo ya bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete. Bokalo ba nnete ba letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete bo tla bontsha ditahlehelo tsa bofokodi le ha e ka ba dife letsatsing la tlaleho tse fumanweng tlasa ditlhoko tsa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete.

.94 Haeba bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo ka leng bo sa kgone ho fumanwa (sheba seratswana sa .78):

- (a) tahlehelo ya bofokodi e ananelwa bakeng sa letlotlo haeba bokalo ba nnete bo le boholwanyane ho se ka hodimo pakeng tsa boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso le sephetho sa mekgwatshebetso ya kabo e hlahositsweng diratswaneng tsa .91 ho isa ho .93; le***
- (b) ha ho tahlehelo ya bofokodi e ananelwang bakeng sa letlotlo haeba karolo e hlahisang tjhelete e amehang e se na bofokodi. Sena se a sebetsa le haeba boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo le ka tlase ho bokalo ba nnete ba lona.***

.95 Dintlheng tse ding, matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete a phehisa ho dikarolo tse hlahisang tjhelete. Maemo ana a hloka hore, moo karolo e hlahisang tjhelete, tlasa taolo ya teko ya bofokodi, e fupereng letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete, letlotlo leo le seng le hlahisang tjhelete le lekwa bakeng sa bofokodi ho latela ditlhoko tsa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete. Karolo ya bokalo ba nnete ba letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete, kamora teko eo ya bofokodi, e kenyelleditswe ho bokalo ba nnete ba karolo e hlahisang tjhelete. Karolo e bontsha ka moo menyetla e lebelletsweng ya letlotl leo e seng le hlahisang tjhelete e phehisang ho karolo e hlahisang tjhelete. Kabo ya tahlehelo ya bofokodi le ha e ka ba efe bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete e boetse e etswa ka mokgwa wa karolo e tshwanelehileng ho matlotlo ohle a hlahisang tjhelete karolong e hlahisang tjhelete, ho latela meedi e fuweng seratswaneng sa .92. Letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete ha le laolwe ke

tahlehelo ya bofokodi e eketsehileng ho feta e lekantsweng ho latela Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjheleteya.

- .96 Ha setheo se lokolla menyetla e lebelletsweng hore e ye ho mosebetsi kapa mesebetsi e hlahisang tjhelete, empa e se hore e ye ho mesebetsi eo e seng e hlahisang tjhelete, ditheo di tadima maemo a tshupatlotlo a tshwanelehileng a sebetsang ka maemo a jwalo.
- .97 ***Kamora hoba ditlhoko tse ho diratswana tsa .91 ho isa ho .93 di phethahatswe, mokitlane o tla ananelwa bakeng sa bokalo le ha e ka ba bofe bo sa setseng ba tahlehelo ya bofokodi bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete haeba feela sena se hlokwa ke Maemo a mang a GRAP.***

Ho kgutliswa ha tahlehelo ya bofokodi

- .98 Ditemana tsa .99 ho isa ho .106 di beha ditlhoko tsa ho kgutlisa tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng bakeng sa letlotlo kapa karolo e hlahisang tjhelete dinakong tsa pele. Ditlhoko tsena di sebedisa lereho "letlotlo" empa di sebetsa ka mokgwa o le mong bakeng sa letlotlo ka leng kapa karolo e hlahisang tjhelete. Ditlhoko tse eketsehileng bakeng sa letlotlo ka leng di bontshitswe diratswaneng tsa .107 ho isa ho .111 le bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete e diratswaneng tsa .112 le .113.
- .99 ***Letsatsing ka leng la ho tlaleha setheo se tla lekola hore na ho na le sesupo le ha e ka ba sefe sa hore tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng dinakong tse fetileng bakeng sa letlotlo ho ka etsahala e se e le siyo kapa e se e fokotsehile. Haeba ho na le sesupo le ha e ka ba sefe se jwalo, setheo se tla lekanya bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo leo.***
- .100 ***Ha se lekola hore na ho na le sesupo sa hore tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng dinakong tse fetileng bakeng sa letlotlo ho ka etsahala e se e le siyo kapa e se e fokotsehile, setheo se tla ela hloko, bonyane, ditshupo tse latelang:***

Mehlodi ya ka ntle ya lesedi

- (a) ***Boleng ba maraka ba setheo bo eketsehile haholo nakong e shejuweng.***
- (b) ***Diphetoho tse matla tse nang le phello e molemo ho setheo di etsahetse nakong e sa tswa feta, kapa di tla etsahala nakong e haufi e tlang, tikolohong ya thekenoloji, maraka, moruo kapa molao eo setheo se sebetsang ho yona kapa marakeng oo setheo se iteleletseng ona.***
- (c) ***Sekgahla sa maraka sa tswala kapa ditekanyetso tse ding tsa poello ya matsete di fokotsehile nakong, mme diphokotso tseo di ka ama sekgahla sa theolelo se sebediswang ha ho balwa boleng ba letlotlo ba tshebediso mme di eketse ka matla bokalo ba letlotlo bo ka fumanehang hape.***

Mehlodi ya ka hare ya lesedi

- (d) *Diphetoho tse kgolo tse nang le phello e ntle ho setheo di etsahetse nakong e sa tswa feta, kapa di lebelletswe hore di tla etsahala nakong e haufi e tlang, tsa ka moo kapa mokgwa oo ka ona letlotlo le sebediswang kapa le lebelletsweng hore le tla sebediswa. Diphetoho tsena di kenyelletsa ditjeho tse bileng teng nakong ho eketsa kapa ho ntlafatsa tshebetso ya letlotlo, ho hahlotjha kgwebo eo letlotlo le welang ho yona kapa qeto ya ho sebedisa e seng ho rekisa letlotlo.*
- (e) *Qeto ya ho kgutlela kahong ya letlotlo e neng e kginnwe nakong e fetileng pele e qetwa kapa e le boemong ba ho sebediswa.*
- (f) *Bopaki bo a fumaneha ho tswa ho tlaleho ya ka hare bo bontshang hore mosebetsi wa moruo wa letlotlo o, kapa o tla ba, betere ho feta ka moo ho neng ho lebelletswe.*
- .101 Ditshupo tsa phokotso e ka bang teng tahlehelong ya bofokodi temaneng ya .100 di bontsha haholoholo ditshupo tsa tahlehelo ya bofokodi e ka bang teng temaneng ya .23.
- .102 Haeba ho na le sesupo sa hore tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng bakeng sa letlotlo ho ka etsahala se se se le siyo kapa se fokoditswe, hona ho ka bontsha hore nako ya tshebetso e sa setseng, mokgwa wa phokotso ya boleng (phokotso ya boleng butle) kapa boleng ba masalla bo ka hloka ho hlahlojwa botjha le ho fetolwa ho latela Maemo a tshwanelehileng ho letlotlo, le hoja ho se na tahlehelo ya bofokodi e kgutliswang bakeng sa letlotlo.
- .103 *Tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng dinakong tsa pele bakeng sa letlotlo e tla kgutliswa ha feela ho bile le phetoho ya ditekanyo tse sebedisitsweng ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo ho tloha ha thahlehelo ya moraorao ya bofokodi e ne e ananelwa. Haeba sena ke nnete, ntle le se hlahoswang temaneng ya .107, bokalo ba nnete ba letlotlo bo tla eketswa ho fihla ho bokalo bo ka fumanehang hape. Keketso eo ke kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi.*
- .104 Maemo ana a laela setheo ho etsa tekanyo ya molao ya bokalo bo ka kgutliswang hape ha feela ho na le sesupo sa kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi. Temana ya .100 e bontsha ditshupo tsa sehlooho tsa hore tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng bakeng sa letlotlo dinakong tsa pele ho ka etsahala e se e le siyo kapa e se e fokotsehile.
- .105 Kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi e bontsha keketso ya menyetla e lebelletsweng e lekantsweng ya letlotlo, ka lebaka la tshebediso kapa la thekiso, ho tloha ka letsatsi leo setheo se ananetseng tahlehelo ya bofokodi la ho qetela bakeng sa letlotlo leo. Setheo se laelwa ho supa phetoho e ho ditekanyo e bakang keketso e ho menyetla e lebelletsweng e lekantsweng. Mehlala ya diphetoho tsa ditekanyo e kenyelletsa:
- (a) phetoho ya motheo wa bokalo bo ka fumanehang hape (ke hore, hore na bokalo bo ka fumanehang hape bo theilwe ho boleng bo kgotsotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso kapa boleng ba tshebediso);
- (b) haeba bokalo bo ka fumanehang hape bo theilwe ho boleng ba tshebediso, phetoho ya bokalo kapa nako ya phallo ya tjhelete ya kamoso e lekantsweng kapa ho sekgahla sa theolelo;

- (c) haeba bokalo ba tshebeletso e ka fumanehang hape bo ne bo theilwe ho boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso, phetoho ya tekanyo ya dikarolo tsa boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso.
- .106 Boleng ba tshebediso ba letlotlo bo ka ba boholwanyane ho bokalo ba nnete ba letlotlo ka lebaka feela la hore boleng ba jwale ba phallo ya tjehele e kenang ya kamoso bo eketseha ha e ntse e atamela. Le ha ho le jwalo, menyetla e lebelletsweng ya letlotlo ha e a eketseha. Ka lebaka leo, tahlehelo ya bofokodi ha e kgutliswe ka lebaka feela la ho feta ha nako (ka nako tse ding sena se bitswa 'ho qhaqholoha' ha theolelo), le hoja bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo bo ba boholwanyane ho bokalo ba nnete.

Ho kgutliswa ha tahlehelo ya bofokodi ya letlotlo ka leng

- .107 ***Bokalo ba nnete bo eketsehileng ba letlotlo bo amanngwang le kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi ha bo a tshwanela ho feta bokalo ba nnete bo neng bo tla fumanwa (nete ya phokotso ya boleng butle kapa phokotso ya boleng) ha ho ne ho sa ananelwa tahlehelo ya bofokodi bakeng sa letlotlo dilemong tse fetileng.***
- .108 Keketso le ha e ka ba efe ya bokalo ba nnete ba letlotlo e ka hodimo ho bokalo ba nnete bo ka beng bo fumanwe (nete ya phokotso ya boleng butle kapa phokotso ya boleng) ha ho ne ho sa ananelwa tahlehelo ya bofokodi bakeng sa letlotlo dilemong tse fetileng ke tekolobotjha. Ha se tlaleha bakeng sa tekolobotjha e jwalo, setheo se sebedisa Maemo a GRAP a tshwanelehileng bakeng sa letlotlo.
- .109 ***Kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi bakeng sa letlotlo e tla ananelwa hanghang ho masalla kapa kgaello ntle le ha letlotlo le nkuwa ka bokalo bo lekotsweng botjha ho latela Maemo a mang a GRAP (mohlala, mokgwa wa tekolobotjha Maemong a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa). Kgutliso le ha e ka ba efe ya tahlehelo ya bofokodi ba letlotlo le lekotsweng botjha e tla nkuwa jwalo ka keketso ya tekolobotjha ya boleng ho latela Maemo ao a mang a GRAP.***
- .110 Kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi letlotlong le lekotsweng botjha e ananelwa ditlamoraong tsa tekolobotjha pehelong ya diphetoho tsa matlotlo a nete bakeng sa letlotlo leo. Le ha ho le jwalo, ha tahlehelo ya bofokodi letlotlong lona leo le lekotsweng botjha e ne e ananetswe ho masalla kapa kgaello nakong e fetileng, kgutliso ya tahlehelo eo ya bofokodi le yona e ananelwa ho masalla kapa kgaello.
- .111 ***Kamora hoba kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi e ananelwe, tefiso ya phokotso ya boleng (phokotso ya boleng butle) bakeng sa letlotlo e tla fetolwa dinakong tse tlang ho aba bokalo ba nnete bo fetotsweng ba letlotlo, ho tloswa boleng ba lona ba masalla (haeba bo le teng), ka motheo wa maano nakong ya tshebetso e setseng.***

Ho kgutliswa ha tahlehelo ya bofokodi ya karolo e hlahisang tjhelete

- .112** *Kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete e ka abelwa matlotlo a hlahisang tjhelete a karolo ka mokgwa wa boholo bo tshwanelehileng ka bokalo ba nnete ba matlotlo ao. Dikeketso tsena tsa bokalo ba nnete di tla nkwa e le dikgutliso tsa ditahlehelo tsa bofokodi bakeng sa matlotlo a bonngwe mma hape di ananelwa ho latela seratswana sa .111. Ha ho karolo ya bokalo ba kgutliso e jwalo bo ka abelwang letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete le phehisang ho menyetla e lebelletsweng karolong e hlahisang tjhelete.*
- .113** *Ha bo aba kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete ho latela seratswana sa .112, bokalo ba nnete ba letlotlo bo ke ke ba eketswa hore bo fete ho ka tlase ho tse latelang:*
- (a) bokalo ba bona bo ka fumanehang hape (haeba bo ka fumanwa); le*
 - (b) bokalo ba nnete ba ka beng bo ile ba fumanwa (phokotso ya boleng butle ya nete kapa phokotso ya boleng) ha ho se na tahlehelo ya bofokodi e neng e ananetswe bakeng sa letlotlo dinakong tsa pele.*

Bokalo ba kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi boo ka ho le leng bo neng bo tla abelwa letlotlo bo tla abelwa matlotlo a mang a karolo ka mokgwa wa boholo bo tshwanelehileng.

Thehobotjha ya matlotlo

- .114** *Thehobotjha ya letlotlo ho tloha ho letlotlo le hlahisang tjhelete ho isa ho letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete kapa ho tloha ho letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete ho isa ho letlotlo le hlahisang tjhelete e tla etsahala feela ha ho na le bopaki to totobetseng ba hore thehobotjha e jwalo e tshwanelehile. Thehobotjha, ka boyona, ha se ka nako tsohle e qalang teko ya bofokodi kapa kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi. Letsatsing le latetseng la tlaleho kamora thehobotjha, setheo se tla ela hloko, bonyane, ditshupiso tse lenaneng seratswaneng sa .23.*
- .115** *Ho na le maemo ao ho ona ditheo di ka nkang qeto ya hore ho a tshwaneleha ho etsa thehobotjha ya letlotlo le hlahisang tjhelete hore e be letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete. Mohlala, polante ya tshwaro ya dikgwerekgwere tse tshwellwang mehloding e ile ya hahwa haholoholo ka morero wa ho sebetsana le dikgwerekgwere tsa indaseteri tse tshwellwang mehloding ka sekgahla sa kgwebo sa tefiso mme mothamo o eketsehileng o sebedisitswe ho sebetsana la dikgwerekgwere tse tswang karolong ya bodulo ba batho, tseo bakeng sa tsona ho se nang tefiso. Bodulo ba indaseteri haufinyane bo kwetswe mme, nakong e tlang, sebaka se tla ntshetswa pele bakeng sa bodulo ba batho. Ka lebaka la ho kwalwa ha bodulo ba indaseteri setheo se nkile qeto ya ho reha botjha polante ya tshwaro ya dikgwerekgwere tse tshwellwang mehloding hore e be letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete.*

Tsebahatso

- .116** *Setheo se tla tsebahatsa ditekanyetso tse ntsheditsweng pele ke setheo ho arohanya matlotlo ao e seng a hlahisang tjhelete ho ao e leng a hlahisang tjhelete.*
- .117** *Setheo se tla tsebahatsa tse latelang bakeng sa mokgahlelo ka mong wa matlotlo:*
- (a) bokalo ba tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng ho masalla kapa kgaello nakong le dintlha tsa tekanyetso pehelong ya tshebediso ya tjhelete eo ho yona ditahlehelo tseo tsa bofokodi di kenyelleditsweng;*
 - (b) bokalo ba dikgutliso tsa ditahlehelo tsa bofokodi tse ananetsweng ho masalla kapa kgaello nakong le dintlha tsa tekanyetso pehelong ya tshebediso ya tjhelete eo ho yona ditahlehelo tseo tsa bofokodi di kgutlisitsweng;*
 - (c) bokalo ba ditahlehelo tsa bofokodi tsa matlotlo a lekantsweng botjha a ananetsweng ka ho otloloha matlotlong a nete nakong; le*
 - (d) bokalo ba dikgutliso tsa ditahlehelo tsa bofokodi tsa matlotlo a lekantsweng botjha a ananetsweng ka ho otloloha matlotlong a nete nakong.*
- .118** *Mophato wa matlotlo ke matlotlo a entsweng sehlopha e le a sebopeho kapa mosebetsi o tshwanang mesebetsing ya setheo o bontshwang e le ntho e le nngwe bakeng sa tsebahatso dipehelong tsa tjhelete.*
- .119** *Lesedi le hlokwang temaneng ya .117 le ka tlalehwa le lesedi le leng le tsebahaditsweng bakeng sa mophato wa matlotlo. Mohlala, lesedi lena le ka kenyelletswa kopanyong ya bokalo ba nnete ba thepa, polante le sesebediswa, qalong le qetellong ya nako, jwalo ka ha ho laelwa ke Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa.*
- .120** *Setheo se tlalehang lesedi la dikarolo ho latela Maemo a GRAP a Tlaleho ho ya ka Dikarolo (Segment Reporting) se tla tsebahatsa dintlha tse latelang bakeng sa karolo ka nngwe e tshwanetseng ho tlalehwa ho latela moralo wa tlaleho wa sehlooho wa setheo ka seng.*
- (a) bokalo ba ditahlehelo tsa bofokodi bo ananetsweng ho masalla kapa kgaello le ka ho otloloha matlotlong a nete nakong; le*
 - (b) bokalo ba dikgutliso tsa ditahlehelo tsa bofokodi bo ananetsweng ho masalla kapa kgaello le ka ho otloloha matlotlong a nete nakong.*
- .121** *Setheo se tla tsebahatsa dintlha tse latelang bakeng sa tahlehelo ka nngwe e bonahalang e ananetsweng kapa e kgutlisitsweng nakong bakeng sa letlotlo kapa karolo e hlahisang tjhelete:*
- (a) diketsahalo le maemo a bakileng kananelo kapa kgutliso ya tahlehelo ya bofokodi;*
 - (b) bokalo ba tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng kapa e kgutlisitsweng;*

- (c) *bakeng sa letlotlo le hlahisang tjhelete:*
- (i) *sebopeho sa letlotlo; le*
 - (ii) *haeba setheo se tlaleha lesedi ho ya ka dikarolo ho latela Maemo a GRAP a Tlaleho ho ya ka Dikarolo, karolo e lokelang ho tlalehwa eo letlotlo le leng la yona;*
- (d) *bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete:*
- (i) *tthaloso ya karolo e hlahisang tjhelete (jwalo ka hore na ke mofuta wa tlhahiso, polante, mosebetsi, sebaka, kapa karolo e lokelang ho tlalehwa);*
 - (ii) *bokalo ba tahlehelo ya bofokodi e ananelwang kapa e kgutliswang ke sehlopha sa matlotlo mme, haeba setheo se tlaleha lesedi ho ya ka dikarolo ho latela Maemo a GRAP a Tlaleho ho ya ka Dikarolo, ka karolo e lokelang ho tlalehwa; mme*
 - (iii) *haeba kopanyo ya matlotlo bakeng sa ho hlwaya karolo e hlahisang tjhelete e fetohile ho tloha nakong ya tekanyo e fetileng ya bokalo bo ka fumanehang hape (haeba bo le teng) ba karolo e hlahisang tjhelete, tthaloso ya jwale le ya nako e fetileng ya ho kopanya matlotlo le mabaka a ho fetola mokgwa oo karolo e hlahisang tjhelete e hlwauwang.*
- (e) *hore na bokalo bo ka fumanehang hape ba letlotlo ke boleng ba lona bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso kapa boleng ba lona ba tshebediso;*
- (f) *haeba bokalo bo ka fumanehang hape e le boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso, motheo o sebediswang ho fumana boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso (tse kang hore na boleng bo kgotsofatsang bo ile ba fumanwa ka ho tadima maraka o sehlahlo);*
- (g) *haeba bokalo bo ka fumanehang hape ke boleng ba tshebediso, mekgwa le mehopolo e meholo e sebediswang, ho kenyelletswa sekghala sa theolelo se sebedisitsweng tekanyong ya jwale le tekanyong ya nako e fetileng (haeba e le teng) ya boleng ba tshebediso; le*
- (h) *hore na molekanyi wa boleng ya ikemetseng o ile a sebediswa ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape.*

.122 *Setheo se tla tsebahatsa lesedi le latelang bakeng sa kopanyo ya ditahlehelo tsa bofokodi le dikgutliso tsa kopanyo tsa ditahlehelo tsa bofokodi tse ananetsweng nakong tseo ho se nang le lesedi le tsebahatswang bakeng sa tsona ho latela temana ya .121:*

- (a) *mekgahlelo e ka sehloohong ya matlotlo a angwang ke ditahlehelo tsa bofokodi le mekgahlelo e ka sehloohong ya matlotlo a angwang ke dikgutliso tsa ditahlehelo tsa bofokodi; le*
- (b) *diketsahalo le maemo a sehlooho a bakileng kananelo ya ditahlehelo tse na tsa bofokodi le dikgutliso tsa ditahlehelo tsa bofokodi.*

- .123** *Setheo se tla tsebahatsa ditlhalosong lesedi ka mehopolo ya sehlooho e sebediswang ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape ba matlotlo nakong a nang le kotsi e matla ya ho baka phetolo e matla ya bokalo ba nnete ba matlotlo.*

Tsebahatso ya ditekanyo tse sebedisetswang ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape ba matlotlo a hlahisang tjhelete a fupereng matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang.

- .124** *Setheo se tla tsebahatsa lesedi le hlokwang ke (a) ho isa ho (e) bakeng sa karolo ka nngwe e hlahisang tjhelete eo bakeng sa yona bokalo ba nnete ba matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang e abetsweng karolo eo e a bonahala ha e bapiswa le bokalo bohle bo bonahalang ba setheo ba matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang.*

- (a) bokalo bo sa tiiswang ba matlotlo a sa tiiswang a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang e abetsweng karolo;*
- (b) motheo oo ka ona bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo bo fumanweng (ke hore, boleng ba tshebediso kapa boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso);*
- (c) haeba bokalo bo ka fumanehang hape bo theilwe ho boleng ba tshebediso:*
 - (i) tlhaloso ya mohopolo ka mong wa sehlooho oo ho ona botsamaisi bo theileng bonohe ba phallo ya tjhelete ba yona bakeng sa nako e akaretswang ke boholo ba bolepi/dibajete tsa moraorao. Mehopolo ya sehlooho ke eo bokalo bo ka fumanehang hape ba setheo bo arabellang ho yona ka matla;*
 - (ii) tlhaloso ya mokgwa wa botsamaisi wa ho fumana boleng bo abetsweng mohopolo ka mong wa sehlooho, hore na boleng boo bo bontsha boitsebelo ba nako e fetileng kapa, haeba ho tshwanelehile, bo kgema le mehlodi ya ka ntle ya lesedi, mme, haeba ho se jwalo, kamoo le lebaka la ho fapana ha tsona le boitsebelo ba nako e fetileng kapa mehlodi ya ka ntle ya lesedi.*
 - (iii) nako eo ho yona botsamaisi bo akantseng ka phallo ya tjhelete bo sebedisa motheo wa bolepi/dibajete tsa tjhelete tse amohetsweng ke botsamaisi mme, ha nako e kgolwanyane ho dilemo tse hlano e sebediswa bakeng sa karolo e hlahisang tjhelete, tlhaloso ya lebaka la hore hobaneng nako eo e kgolwanyane e tshwanelehile;*
 - (iv) sekgahla sa kgolo se sebedisetswang tekanyo ya ka ntle ya dikakanyo tsa phallo ya tjhelete tse fetang nako e akaretswang ke boholo ba bolepi/dibajete tsa moraorao, le mabaka a ho sebedisa sekgahla sa kgolo le ha e ka ba sefe se fetang palohare ya sekgahla sa kgolo sa nako e telele bakeng sa dihlahiswa, diindaseteri, kapa naha kapa dinaha*

tseo setheo se sebetsang ho tsona, kapa bakeng sa maraka oo setheo se inehetseng ho ona;

- (v) *sekgahla sa theolelo se sebediswang dikakanyong tsa phallo ya tjhelete ya nako e tlang;*
- (d) *haeba bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo bo theilwe ho boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso, mkgwa o sebediswang ho fumana boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso. Haeba boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo sa fumanwe ka ho sebedisa theko e bonahalang ya maraka bakeng sa karolo, lesedi le latelang le lona le tla tsebahatswa:*
 - (i) *tthaloso ya mohopolo ka mong o ka sehloohong oo botsamaisi bo theileng phumano ya bona ya boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso ho ona. Mohopolo wa sehlooho ke oo bokalo bo ka fumanehang hape ba setheo bo arabellang haholo ho ona; le*
 - (ii) ~~*tthaloso ya mkgwa wa botsamaisi wa ho fumana boleng bo abetsweng mohopolo ka mong wa sehlooho, hore na boleng boo bo bontsha boitsebelo ba nako e fetileng kapa, haeba ho tshwanelehile, bo kgema le mehlodi ya ka ntle ya lesedi, mme, haeba ho se jwalo, kamoo le lebaka la ho fapana ha tsona le diketsahalo tse fetileng kapa mehlodi ya ka ntle ya lesedi; kapa*~~
Haeba boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso bo fumanwa ka ho sebedisa bonohe bo theoletsweng ba phallo ya tjhelete, tse latelang di tla tsebahatswa:
 - (iii) *nako eo ho yona botsamaisi bo lepileng phallo ya tjhelete;*
 - (iv) *sekgahla sa kgolo sa ho etsa tekanyo ya ka ntle ya bonohe ba phallo ya tjhelete;*
 - (v) *sekgahla sa theolelo se sebediswang ho bonohe ba phallo ya tjhelete; le*
- (e) *haeba phetoho e ka bang teng e utlwahalang mohopolong wa sehlooho oo ho ona botsamaisi bo thehileng phumano ya bona ya bokalo bo ka fumanehang ba karolo e tla etsang hore bokalo ba nnete ba karolo bo fete bokalo bo ka fumanehang hape ba yona:*
 - (i) *bokalo boo ka bona bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo bo tla fetang bokalo ba nnete ba yona;*
 - (ii) *boleng bo abetsweng mohopolo wa sehlooho; le*
 - (iii) *bokalo boo ka bona boleng bo abetsweng mohopolo wa sehlooho bo lokela ho fetoha, kamora ho kenyelletsa diphetho le ha e ka ba dife tse latetseng tsa phetoho eo ya difetofetohi tse ding tse sebedisitsweng ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape, ho etsetsa hore bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo bo lekane le bokalo ba nnete ba yona.*

.125 *Haeba bo bong kapa bohle bokalo ba nnete ba matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang e abelwa dikaro tse mmalwa tse hlahisang tjhelete, mme bokalo bo abetsweng karolo ka nngwe ha bo boholo ha ho bapiswa le bokalo bohle ba nnete ba setheo ba matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang, ntlha eo e tla tsebahatswa, hammoho le bokalo ba nnete ba kgopanyo kapa matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang e abetsweng dikarolo tseo. Ho feta mona, haeba bokalo bo ka fumanehang hape ba le ha e le dife tsa dikarolo tseo bo theilwe ho mohopolo e tshwanang ya sehlooho mme bokalo ba nnete ba kopanyo ba matlotlo a sa ameheng a abetsweng nako ya tshebetso e sa tiiswang bo le boholo ha ho bapiswa le bokalo bohle ba nnete ba setheo ba matlotlo matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang, setheo se tla tsebahatsa ntlha eo, hammoho le:*

- (a) bokalo ba nnete ba kgopanyo ba matlotlo a sa ameheng a nang le nako ya tshebetso e sa tiiswang e abetsweng dikarolo tseo;*
- (b) tlhaloso ya mehopolo ya sehlooho;*
- (c) tlhaloso ya mokgwa wa botsamaisi wa ho fumana boleng bo abetsweng mehopolo ya sehlooho, hore na boleng boo bo bontsha boitsebelo ba nako e fetileng kapa, haeba ho tshwanelehile, bo kgema le mehlodi ya ka ntle ya lesedi, mme, haeba ho se jwalo, kamoo le lebaka la ho fapana ha tsona le diketsahalo tse fetileng kapa mehlodi ya ka ntle ya lesedi; le*
- (d) haeba phetoho e ka bang teng e utlwahalang ya mohopolo wa sehlooho o ka baka kopanyo ya bokalo ba nnete ba matlotlo hore bo fete kopanyo ya bokalo ba tsona bo ka fumanehang.*
 - (i) bokalo boo ka bona kopanyo ya bokalo bo ka fumanehang hape ba matlotlo bo ka fetang kopanyo ya bokalo ba nnete ba tsona;*
 - (ii) boleng bo abetsweng mehopolo ya sehlooho; le*
 - (iii) bokalo boo ka bona boleng bo abetsweng mohopolo wa sehlooho bo lokela ho fetoha, kamora ho kenyelletsa diphetho le ha e ka ba dife tse latetseng tsa phetoho ya difetofetohi tse ding tse sebedisitsweng ho lekanya bokalo bo ka fumanehang hape, ho etsetsa hore bokalo bo ka fumanehang hape ba dikarolo bo lekane le kopanyo ya bokalo ba nnete ba tsona.*

.126 *Tshebetso ya moraorao e hlalosehileng haholo e entsweng nakong e fetileng ya bokalo bo ka fumanehang hape ba karolo e hlahisang tjhelete, ho latela seratswana sa .36, e ka ntshetswa pele le ho sebediswa tekong ya bofokodi bakeng sa karolo eo nakong ya jwale ha feela ditekanyetso tse boletsweng di fihlellwa. Ha ho le tjena, lesedi la karolo eo e kenyelleditsweng ditsebahatsong tse hlokwang ke diratswana tsa .124 le .125 le amanngwa le tshebetso e ntsheditsweng pele ya bokalo bo ka fumanehang hape.*

Diphumantsho tsa nakwana

Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP

- .127** *Diphumantsho tsa nakwana tse tla sebediswa ke ditheo ha ho amohelwa la mantlha Maemo ana di laetswe (di)taelong. Diphumantsho tsa Maemo ana di lokela ho balwa hammoho le e nngwe le e nngwe ya ditaelo tse tshwanelehileng.*

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

- .128** *Ditemana tsa .10, .12, .13, .14, .15, .16, .23, .26, .28, .80, .100 le .120 di ile tsa lokiswa mme temana ya .11 ya eketswa ke Dintlafatso (Improvements) tsa Maemo a GRAP tse phatlaladitsweng ka la 1 Mmesa 2014. Setheo se tla sebedisa ditokiso tsena ka ho tswela pele bakeng sa dinako tsa selemo sa tjhelete ho qala ka 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.*

Letsatsi le qalang

Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP

- .129** *Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa Maemo a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka, kapa kamora, letsatsi le tla bewa ke Letona la tsa Ditjhelete molawaneng o tla phatlalatswa ho latela karolo ya 91(1)(b) ya Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999, jwalo ka ha o lokisitswe.*

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

- .130** *Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsena Maemong ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa ditokiso tsena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2015, se tla tsebahatsa ntlha eo.*

Sehlomathiso sa A

Tjhate ya Phallo ya ho fumana tahlehelo ya bofokodi ya matlotlo a hlahisang tjhelete le dikarolo tse hlahisang tjhelete

Sehlomathiso ke sa ho hlalosa feela mme ha se karolo ya Maemo. Sepheo sa sehlomathiso ke ho hlalosa tshebediso ya Maemo le ho thusa ka ho hlakisa moelelo wa ona.

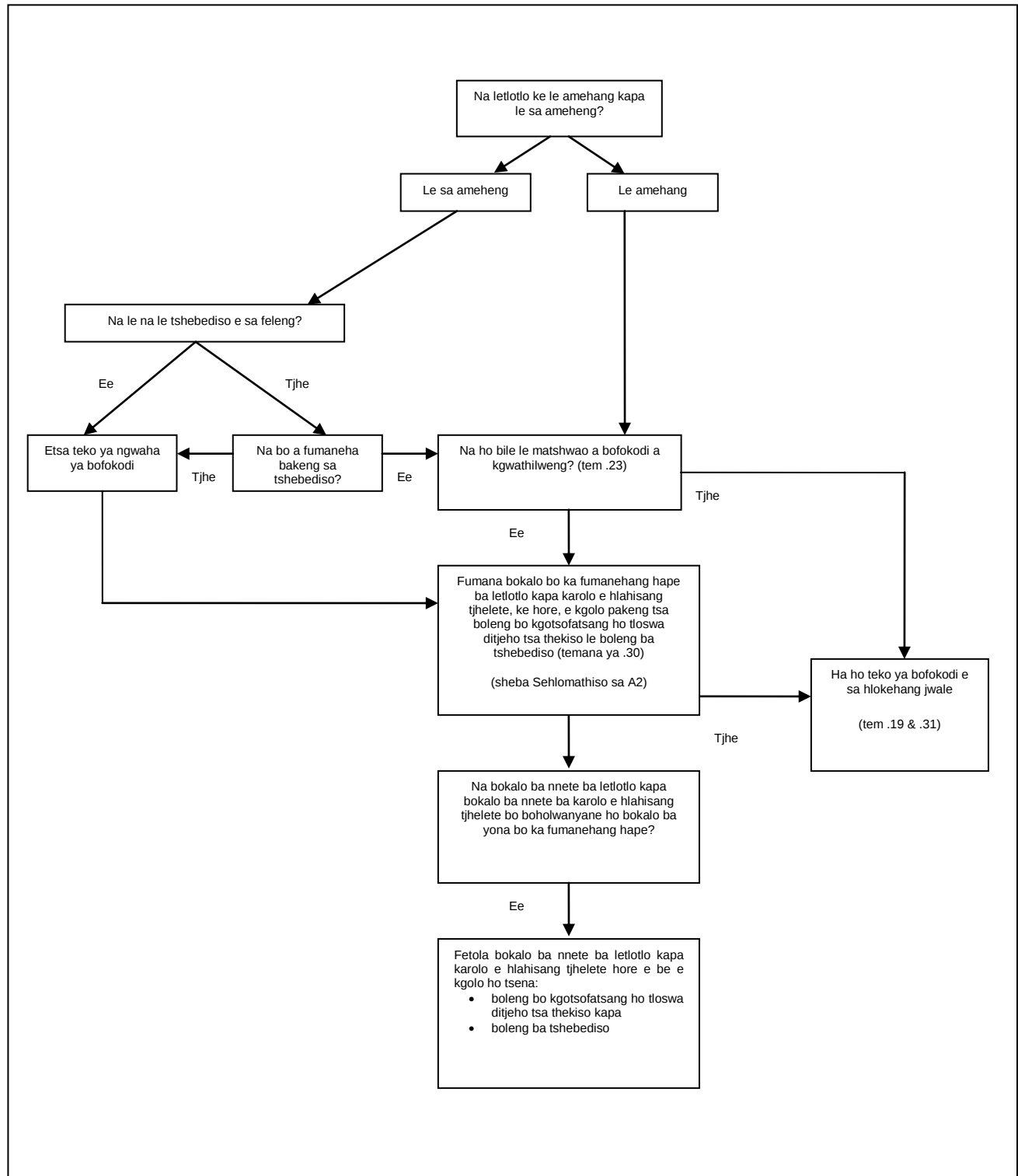
Tjhate ya phallo e sebetsa ho dikarolo tse hlahisang tjhelete le matlotlo a hlahisang tjhelete hang ha tekolo e entswe ya ho fumana hore na letlotlo ke letlotlo le hlahisang tjhelete kamora ho sebedisa dintlhatheo tse ho ditemana tsa .11 ho isa ho .16.

Morero wa tjhate ya phallo leqepheng le latelang ke ho supa mehato e lokelang ho nkwa ke setheo:

- ho lekola hore na letlotlo le hlahisang tjhelete kapa karolo e hlahisang tjhelete e na le bofokodi kapa tjhe (Sehlomathiso sa A1); le
- ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape ha le leng la matshwao a bofokodi le kgwathilwe (Sehlomathiso sa A2).

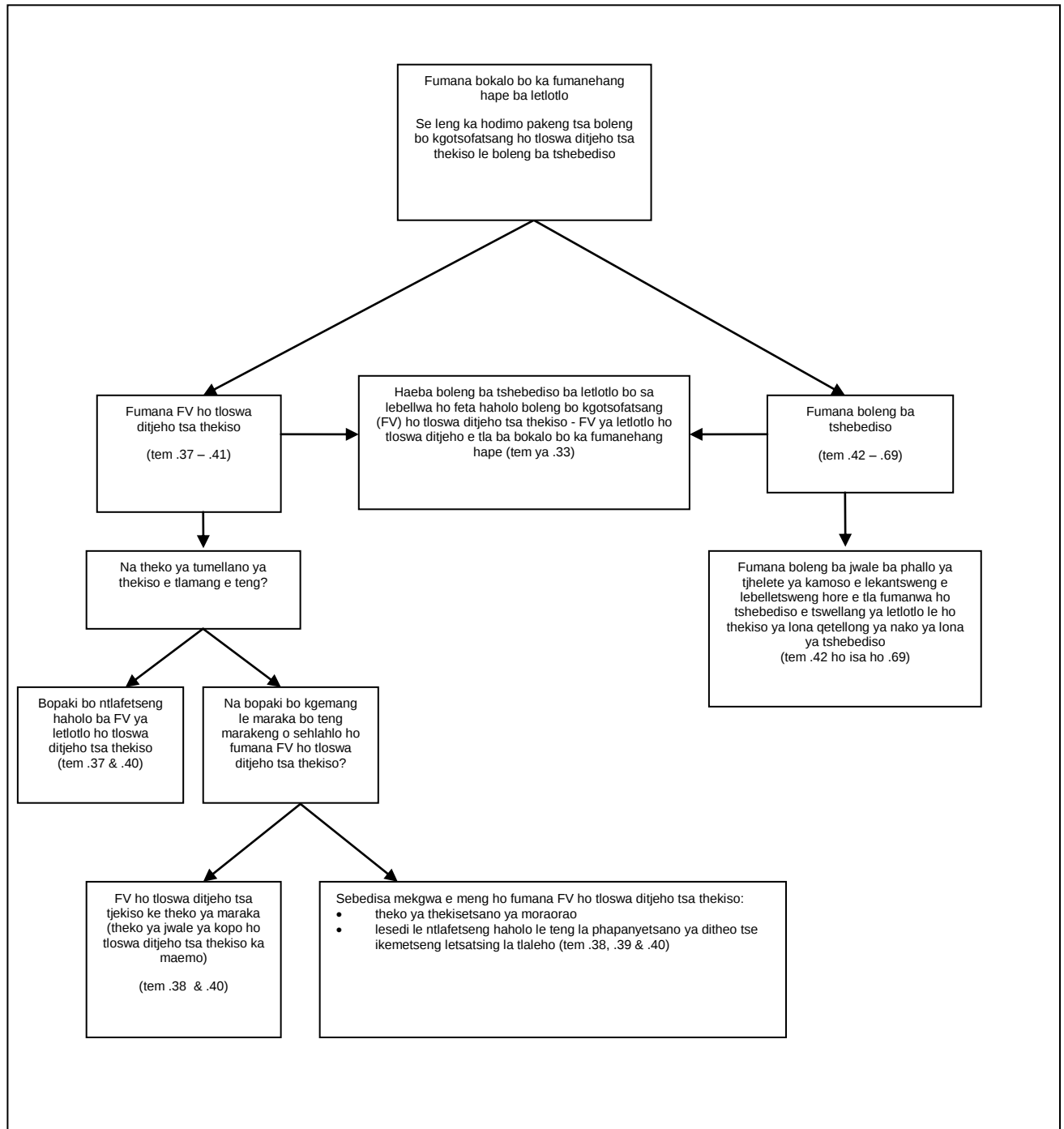
Sehlomathiso sa A1

Lekola hore na letlotlo le hlahisang tjhelete kapa karolo e hlahisang tjhelete e na le bofokodi kapa tjhe

Sehlomathiso sa A2

Fumana bokalo bo ka fumanehang hape ha le leng la matshwao a bofokodi le kgwathilwe

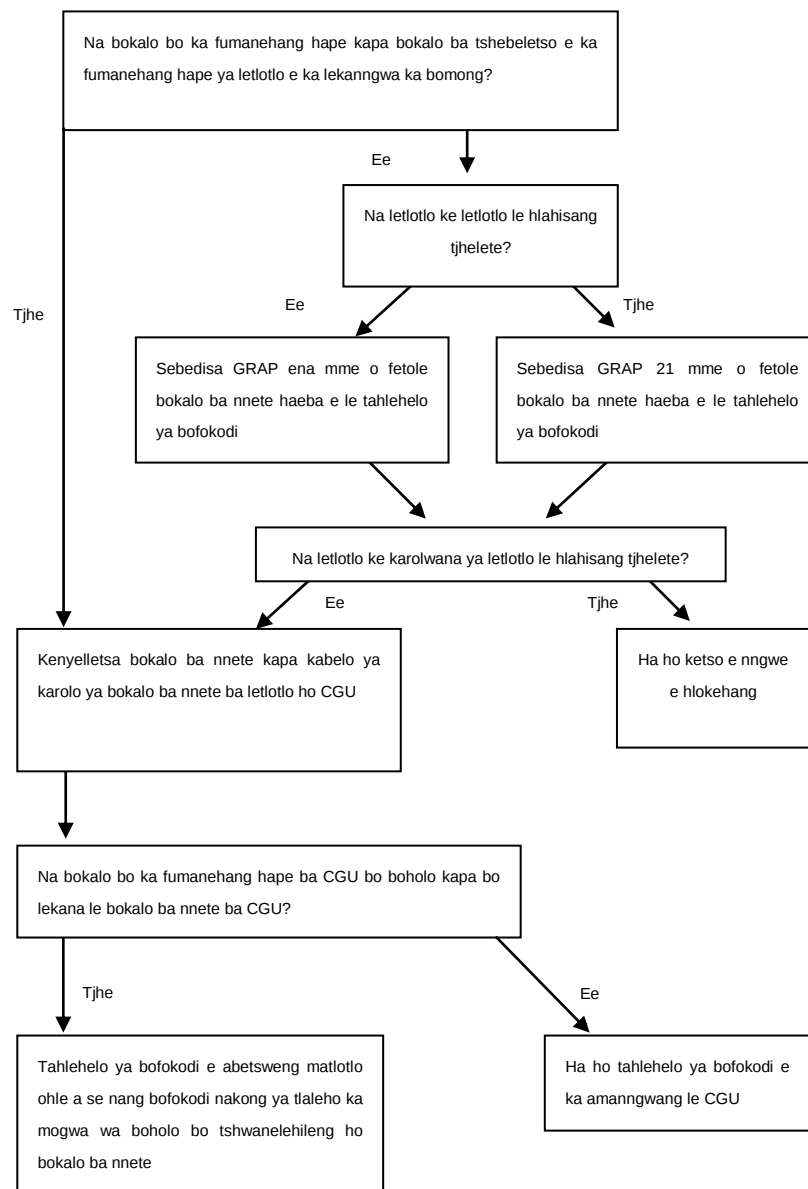

Sehlomathiso sa B

Sehlomathiso sena ke sa ho hlalosa feela mme ha se karolo ya Maemo a GRAP. Sepho sa sehlomathiso ke ho hlalosa tshebediso ya Maemo ho thusa ka ho hlakisa moelelo wa ona.

Bakeng sa bonolo le tlakisetso tjhate ena ya phallo e nka hore letlotlo le ha e ka ba lefe leo e leng karolwana ya karolo e hlahisang tjhelete (CGU) hape le phehisa ho menyetla e lebelletsweng ho mesebetsi eo e seng e hlahisang tjhelete. Ha letlotlo le phehisa feela menyetla e lebelletsweng ho CGU e le nngwe kapa ho feta e le nngwe, e seng ho mesebetsi eo e seng e hlahisang tjhelete, ditheo di tadima maemo a loketseng a tshupatlolo a sebetsang ka maemo a jwalo ho latela temana ya .96.

Matlotlo a bonngwe a dikarolo tse hlahisang tjhelete (di-CGU)

Motheo wa diphetho

Motheo ona wa diphetho o nehelana ka mabaka a Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) a ho amohela kapa ho hana ditharollo tse itseng tse amang tshupatlotlo bakeng sa bofokodi ba matlotlo a hlahisang tjhelete. Motheo ona wa diphetho o tsamaya le Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete (GRAP 26), empa ha se karolo ya ona.

Selelekela

- BC1. Maemo ana a GRAP a laela mekgwatshebetso eo setheo se e sebedisang ho fumana hore na letlotlo le hlahisang tjhelete le na le bofokodi le ho fumana nnete ya ka moo bofokodi bo ananelwang le ho lekanngwa. Maemo ana haholoholo a nkuwe ho tswa ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete (IPSAS 26). Ha le hlahisa Maemo ana, Lekgotla hape le ile la ela hloko diphatlalatso tse fuweng ke mekgatlo e meng e hlomamisang maemo e sebetsanang le tshupatlotlo ya bofokodi ba matlotlo.
- BC2. Motheo wa diphetho o akaretsa dikgeloho tse bohlokwa tse etswang ho tswa ho IPSAS 26 le mabaka a dikgeloho tseo.

Kakaretso

Ho kenyelletswa ha thepa, polante le sesebediswa e nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha

- BC3. Thepa, polante le sesebediswa di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha di kakaretsong ya Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo a Bofokodi ba Matlotlo (IAS 36) (Impairment of Assets).
- BC4. Le ha ho le jwalo, kakaretso ya IPSAS 21 ha e kenyelletse matlotlo a thepa, polante le sesebediswa ao e seng a hlahisang tjhelete a nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha wa Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Thepa, Polante le Sesebediswa (IPSAS 17). Motheo wa diphetho tsa IPSAS 21 o bolela hore IPSASB e na le tjhebo ya hore matlotlo a nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha wa IPSAS 17 a tla lekanngwa botjha kgafetsa ka moo ho kgotsofatsang ho netefatsa hore a nkuwa ka bokalo bo sa fapaneng hakaalo le boleng bo kgotsofatsang ba ona letsatsing la tlaleho. Ka hoo, bofokodi bo tla nkelwa hloohong tekolong eo.
- BC5. Ho qhelelwa thoko ha kakaretso e jwalo bakeng sa thepa, polante le sesebediswa tse hlahisang tjhelete tse nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho ile ha kenyelletswa ho IPSAS 26. IPSASB e qetile ka hore ho tla ba boima ho qobella taelo ya ho etsa teko ya bofokodi e le keketso ho ditaelo tsa jwalo tse ho IPSAS 17 tse laelang matlotlo hore a lekolwe botjha kgafetsa ka moo ho kgotsofatsang ho tiisa hore a nkwa ka bokalo bo sa fapanang hakaalo le boleng ba ona bo kgotsofatsang letsatsing la tlaleho. Ka hoo, ka kakaretso, IPSASB e qetile ka hore IPSAS 21 e lokela ho nka maemo a ka hodimo.
- BC6. Dipuisanong tsa yona tsa ho qhelela thoko thepa, polante le sesebediswa di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ho tswa ho kakaretso ya IPSAS 26, IPSASB e ile ya lemoha hore ho IAS 36 bokalo bo boholo haholo ba tahlehelo

ya bofokodi ke ditjeho tsa thekiso ka maemo. Sena se tshwanelehile haholo maamong ao ho ona boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la thepa, polante le sesebediswa bo leng boleng ba bona ba maraka. IPSASB e na le tjhebo ya hore, mabakeng a mangata, tsena di ke ke tsa ba kgolo mme, ka tjhebo e sebetsang, ha ho hlokehe ho lekanya bokalo ba tshebeletso e ka fumanehang hape ba letlotlo le ho ananela tahlehelo ya bofokodi bakeng sa ditjeho tsa thekiso ka maemo tsa letlotlo.

- BC7. Ka hoo, Lekgotla le dumellana le ho kenyelletswa ha kakaretso ya thepa, polante le sesebediswa tse nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha jwalo ka ho IAS 36. Lekgotla le na le tjhebo ya hore ho ke ke ha ba boima hakaalo ho lekola dinakong tsohle tsa tlaleho hore na ho na le sesupo sa hore letlotlo le ka ba le bofokodi, kapa hore tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng dinakong tse fetileng bakeng sa letlotlo ho ka etsahala e se e le siyo.
- BC8. Lekgotla hape le na le tjhebo ya hore ditheo ho ka etsahala di sa lekole botjha matlotlo a tsona "'kgafetsa ka ho lekaneng", ka ha ditshenyehelo tsa tekanyobotjha ya ditheo tse itseng tsa lekala la bohle di ka bang hodimo qalong. Ka hoo, ditjeho tsa thekiso ka maemo tsa matlotlo a itseng a ikgethang a setheo sa bohle di ka ba hodimo. Kahoo, ho se kenyelletswe ha kakaretso bakeng sa thepa, polante le sesebediswa tseo hlahisang tjhelete mme di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ha ho kenyelletswe Maamong ana.

Ho kenyelletswa ha matlotlo a sa ameheng a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha

- BC9. Tlasa mabaka a tshwanang le a boletsweng bakeng sa kakaretso e sa kenyelletseng ya thepa, polante le sesebediswa tse nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, IPSASB le yona e ile ya se akarelletse bofokodi ba matlotlo a sa ameheng a hlahisang tjhelete a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha. Le ha ho le jwalo, IAS 36 e kenyelletsa bofokodi ba matlotlo a jwalo a sa ameheng kakaretsong ya Maemo.
- BC10. Lekgotla, tlasa mabaka a tshwanang le a boletsweng kakaretsong e kenyelletsang ya thepa, polante le sesebediswa tse nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha, le utlwana le kakaretso e kenyelletsang ya bofokodi ba matlotlo a sa ameheng a nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha jwalo ka ho IAS 36. Ka hoo, kakaretso e sa kenyelletseng bakeng sa bofokodi ba matlotlo a sa ameheng a hlahisang tjhelete a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ha e akarelletswe Maamong ana.

Tshwaro ya boleng ba kutlwelo

- BC11. IAS 36 e fupere ditlhoko le tataiso e kenelletseng ya bofokodi ba boleng ba kutlwelo, kabo ya boleng ba kutlwelo ho dikarolo tse hlahisang kheshe le tlhahlobo ya dikarolo tse hlahisang kheshe ka boleng ba kutlwelo ba bofokodi. Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang e hloka hore phapang pakeng tsa matlotlo a hapilweng le mekitlane e amohetsweng ekasitana le tshepiso e lefilweng (haeba e le teng) ho tloha ka letsatsi la ho hapuwa ka masalla kapa kgaello. Ka ha ho se boleng ba kutlwelo bo ananetsweng pehelong ya boemo ba tjhelete, dintlhatheo tsa bofokodi ba boleng ba kutlwelo ha di sebetse.

Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete (Pherekong 2008)

Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete a nkuwe haholoholo ho tswa ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete (IPSAS 26). Diphapang tse kgolo pakeng tsa Maemo ana le IPSAS 26 di tjena:

- Maemo ana a GRAP a sebedisa mareho a fapaneng, dibakeng tse ding, le IPSAS 26. Mohlala o moholo haholo ke tshebediso ya lereo "matlotlo a nete" Maamong ana. Lereo le lekanang ho IPSAS 21 ke "matlotlo/ekwiti ya nete".
- Matlotlo a thepa, polante le sesebediswa a hlahisang tjhelete a lekanngwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, le matlotlo a sa ameheng a lekanngwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ha a akarelletswa ka ntle ho Maemo ana. Tataiso e eketsehileng ya tshwaro ya ditahlehelo tsa bofokodi tsa matlotlo a lekanngwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, le ditsebahatso tse eketsehileng tse amanang le matlotlo a jwalo, le tsona di kenyelleditswe Maamong ana. Matlotlo a lekantsweng ka bokalo bo lekantsweng botjha ha a akarelletswa ho IPSAS 26. Ka lebaka leo, tataiso ya tshwaro ya ditahlehelo tsa bofokodi tse amanang le matlotlo a jwalo le yona ha e a akarelletswa ho IPSAS 26.
- Tataiso e Maamong ana e kgema le tataiso e ho Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete (GRAP 21).
- Diphumantsho tsa nakwana tsa Maemo ana a GRAP ho sejetswa ka tsona ka mokgwa o fapaneng le wa ho IPSAS 26.
- Tjhate ya phallo e kenyelleditswe jwalo ka sehlomathiso ho thusa ditheo ho hlahloba hore na letlotlo le hlahisang tjhelete kapa karolo e hlahisang tjhelete e na le bofokodi le ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape ha le leng la matshwao a bofokodi le kgwathilwe.
- Dihlomathiso tse nang le mehlala e bontshang tshebedisong ya maqheka a boleng ba jwale a ho lekanya boleng ba tshebediso le tataiso e bontshang di hlakotswe Maamong ana.